Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anuncĭurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22
Inserate maĭ primescŭ în Viena *Rudolfŭ Mosse, Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henric Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger Anton Mesei Eckstein Bernat*: în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Preţulŭ inserţiunilorŭ; o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ maĭ dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ 27)

„Gazeta“ ese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., Pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 150.—Anulŭ LIV. Braşovŭ, Duminecă 7 (19) Iulie. 1891.

Nou abonamentŭ
la
„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Iulie 1891 stilŭ vechiu s'a deschisŭ **nou abonamentŭ**, la care învitămŭ pe toţi amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe treĭ lunĭ 3 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România şi străinătate: pe treĭ lunĭ 10 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe unŭ anŭ 40 francĭ.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe anŭ 2 fl., pe şése lunĭ 1 fl.

Pentru România şi străinătate: pe anŭ 8 francĭ., pe şése lunĭ 4 francĭ.

Abonarea se póte face maĭ uşorŭ şi maĭ repede prin **mandate postale**.

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arĕta şi posta ultimă.

Administraţiunea „Gazeteĭ Transilvanieĭ“.

Braşovŭ, 6 Iulie v.

Într'unulŭ din numerii trecuţĭ de Duminecă ai fóiei nóstre, adresându-ne cătră cei dela stăpânirea unguréscă, le diceamŭ sĕ cerceteze cu deamĕruntulŭ relele şi neajunsurile, de carĭ sufere poporulŭ, şi pe acestea sĕ le delăture, décă voiescŭ sĕ mulţămescă poporulŭ, dér nu umble după nălucĭ de totŭ felulŭ şi nu fiă atât de mărginiţĭ a crede, că aruncândŭ câte unŭ osŭ de rosŭ la câte unŭ cărturarŭ românŭ, care li-se închină şi se bucură de graţia lorŭ, vorŭ puté sĕ liniştéscă şi sĕ mulţămescă massele poporului.

Scieamŭ, că, vorbindu-le astfelŭ celorŭ dela stăpânire, batemŭ numai tóca la urechia surdului, dér, în faţa părerilorŭ ce le au desfăşuratŭ deputaţii lorŭ în dietă cu ocasiunea desbaterei generale asupra proiectului de lege pentru reforma administraţiunei, ne amŭ ţinutŭ de datoriă de a arĕta din nou, pentru a miia şi a suta óră, că drumulŭ, pe care au pornitŭ ei, este de totŭ greşitŭ şi că pe acestŭ drumŭ nu vorŭ puté dobêndi câtŭ e lumea şi pămêntulŭ mulţămirea poporului românŭ.

Vĕdurămŭ decĭ cu óre-care satisfacţiune, că ceea ce amŭ susţinutŭ noi, s'a susţinutŭ scurtŭ după aceea şi în sînulŭ dietei, şi încă de către unŭ vorbitorŭ din cei mai de frunte ai oposiţiei maghiare.

In şedinţa de Sâmbăta trecută a rostitŭ deputatulŭ din stânga estremă Carol Eötvös o vorbire lungă, despre care foile oposiţionale maghiare dicŭ, că e una dintre cele mai escelente vorbirĭ, ce s'au auditŭ vre-odată în dieta unguréscă. In acéstă vorbire Eötvös a atinsŭ şi cestiunea de naţionalitate.

Greşiţĭ fórte tare — dise elŭ către guvernamentalĭ — décă credeţĭ, că atuncĭ când s'ar numi din sînulŭ naţionalităţilorŭ câteva mii de funcţionarĭ, prin acésta ar fi deslegată numai decâtŭ cestiunea de naţionalitate; vĕ înşelaţĭ décă credeţĭ că vomŭ puté împăca naţionalităţile prin aceea că guvernulŭ va da sluşbe la câteva mii de Nemaghiarĭ; sunteţĭ în rĕtăcire décă credeţĭ că prin numirea câtorva nenorociţĭ de scriitoraşĭ, protocoliştĭ orĭ fiă şi solgăbirĕi, noi vomŭ şi deslega acéstă mare întrebare şi că vesuvulŭ décă va începe sĕ clocotéscă îlŭ vomŭ puté astupa cu o cólă de hărtiă şi vomŭ puté pune pe ea pecetea oficială.

Fórte bine a disŭ dér numitulŭ deputatŭ, că pe calea acésta nu se va puté ajunge la nicĭ unŭ resultatŭ bunŭ, că cestiunea de naţionalitate póte fi deslegată *numai prin libertate* şi prin aşedĕmintele ei, cum a fostŭ deslegată în Elveţia.

A nemeritŭ cuiulŭ dreptŭ în capŭ vestitulŭ vorbitorŭ alŭ stângei estreme, când a disŭ că numai prin *libertate* se póte lecui rĕulŭ cel mare de care suferimŭ adĭ, dér ceea ce înţelege elŭ sub „libertate“ este încă departe de a corĕspunde acelorŭ cerinţe neapĕrate ale ei, pe carĭ împlinindu-le, Elveţia a pututŭ deslega cestiunea de naţionalitate.

Eötvös vede şi cunósce, care ar fi drumulŭ celŭ mai bunŭ, pe care s'ar puté mulţămi popórele, dér nu cutéză de a păşi pe elŭ cu tótă hotărîrea pentru că şi elŭ ar da cu o mână, dér cu cealaltă vrea sĕ ia, ca patriotŭ mare ce este.

Dér cu slăbiciunile şoviniste maghiare, de carĭ suferŭ în mare gradŭ şi cei din stânga estremă, nu voimŭ a vorbi adĭ, ci constatămŭ numai că Eötvös a avutŭ dreptate când a disŭ, că argumentele ce le aducŭ ómenii guvernului, cum că prin numirea funcţionarilorŭ în comitate s'ar puté învinge şi nĕcazurile cu naţionalităţile, suntŭ şubrede şi cu totulŭ neîntemeiate.

A avutŭ dreptate deputatulŭ kossuthistŭ când între aplausele soţilorŭ sĕi a întrebatŭ pe cei dela guvernŭ, décă corectă póte sĕ fiă politica lorŭ când în dietă nu se află nicĭ unŭ singurŭ deputatŭ românŭ şi décă Maghiarii potŭ sĕ stea mai bine cu Românii, când prin totŭ feliulŭ de uneltirĭ îi scotŭ afară din dietă?

N'au dreptate însĕ cei din stânga estremă décă credŭ, că ceea ce nu se póte dobêndi cu numirea câtorva notarĭ şi solgăbirĕi, s'ar puté dobêndi prin aceea, că s'ar lăsa libertate alegĕtorilorŭ românĭ în vre-o 20—25 de cercurĭ electorale.

Slabŭ este informatŭ d. Eötvös despre libertatea în Elveţia, décă crede aşa ceva. Rĕulŭ la noi e prea mare şi prea afundŭ înrădăcinatŭ, decâtŭ ca sĕ pótă fi vindecatŭ numai aşa pe uşorŭ cu câteva cataplasme.

Inainte de tóte trebue sĕ se recunóscă la noi principiulŭ dreptăţii şi alŭ libertăţii în tótă estinderea sa; trebue sĕ se recunóscă esistenţa şi dreptulŭ de a trăi de sine stătătorŭ în acestŭ statŭ, ca naţiune, alŭ Românilorŭ; egalitatea sĕ fiă nu numai la dărĭ, ci şi la drepturĭ şi la folóse: tóte aceste trebue sĕ se întêmple pentru ca sĕ pótă fi mai bine; ér pe câtŭ timpŭ cele trei milióne şi mai bine de Românĭ vorŭ fi priviţĭ, de Ungurii din drépta ca şi de cei din stânga, numai ca o nevoiă, ca o calamitate pentru ţéră, nu va fi mai bine, ci vomŭ merge totŭ spre mai rĕu!

Inmormêntarea lui Mihailŭ Kogălniceanu.

(Corespondenţă part. a „Gazetei Transilvaniei.“)

Iaşĭ, 3 Iuliu 1891.

Marţĭ la 3 óre p. m. studenţii Universitarĭ întruniţĭ la universitate au mersŭ în pelerinagiu la Mitropoliă, unde era aşedatŭ corpulŭ lui Kogălniceanu, şi au depusŭ o corónă. D. Teodorŭ, studentŭ, rosti unŭ discursŭ.

Mercurĭ după amédĭ se făcŭ înmormântarea. Deja dela ora 1 p. m. stradele erau ticsite de lume.

La ora 2 se celebră serviciulŭ funebru în catedrala Metropolitană.

Dintre persónele marcante din Bucurescĭ au asistatŭ Generalulŭ Barozzi ca representantŭ alŭ M. S. Regelui, Generalulŭ Florescu, d. Vernescu, d. Exarcu — miniştri; d. V. A. Urechiă ca representantŭ alŭ Senatului; Col. Roznovanŭ însărcinatŭ sĕ represinte Camera; d. Dim. Sturza; d. G. Paladi deputatŭ ca representantŭ alŭ partidului liberalŭ ş. a.

După terminarea serviciului divinŭ au ţinutŭ discursurĭ d. Gen. Florescu; V. A. Urechiă; Dim. Sturza şi Andrei Vizanti, profesorŭ la Universitatea din Iaşĭ.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Priveghiătórea.

Poveste de Andersen.

In China, pe care o cunoscĭ bine, e împĕratulŭ unŭ Chinezŭ, şi toţĭ carĭ îlŭ încunjură suntŭ şi ei Chinezĭ. Suntŭ mulţĭ, şi tocmai pentru aceea merită, ca sĕ audĭ istoria, pentru că décă, nu trece la uitare. Castelulŭ împĕratului era celŭ mai frumosŭ din lume, cu totului totŭ de porcelanŭ finŭ, aşa de preţiosŭ, dér atâtŭ de periculosŭ sĕ te atingĭ de elŭ, încâtŭ trebuia sĕ bagĭ bine de sémă ca să nu se spargă. In grădină vedeai cele mai minunate florĭ şi de cele mai frumóse, erau atârnate clopoţele de argintŭ, carĭ necontenitŭ sunau, pentru ca sĕ nu tréca cineva pe acolo fără ca sĕ privéscă florile. Tóte din grădina împĕratului era aşa de măiestritŭ întocmite, şi grădina se întindea atâtŭ de departe, încâtŭ nicĭ chiar grădinarulŭ nu-i scia capĕtulŭ ei.

Décă călcai voinicesce mai departe, atuncĭ ajungeai într'o pădure fórte frumósă cu arborĭ înalţĭ şi cu lacurĭ adêncĭ. Pădurea se mĕrginea cu marea, care era albastră şi şi adêncă. Corăbii marĭ puteau debarca sub crengile ce atârnau în josŭ, şi între acestea locuia o priveghiătóre, care cânta atâtŭ de frumosŭ, încâtŭ chiar şi sĕrmanulŭ pescarŭ ce era ocupatŭ cu afacerea sa, sta tăcutŭ şi pândea, când eşia nóptea, ca sĕ întindă mréja şi asculta priveghiătórea. „Dumnedeule, ce frumosŭ e!“ dicea elŭ, apoi trebuia sĕ-şi védă de meseria sa şi-şĭ uita de pasere. Dér când acésta în nóptea următóre cânta érăşĭ, şi pescarulŭ venea acolo, dicea elŭ: „Dumnedeule, ce frumosŭ e!“

Din tóte ţĕrile din lume veneau călĕtori la cetatea împĕratului şi admirau castelulŭ şi grădina, şi când audiau priveghiătórea, atuncĭ diceau toţĭ:

„Acésta e din tóte cea mai minunată!“

Călĕtorii povestiau despre acésta când se întorceau acasă şi învĕţaţĭ scriaiu cărţĭ despre cetate, castelŭ şi grădină, dér nicĭ priveghiătórea nu o uitau, acesteia îi consacrau capitolulŭ principalŭ; şi aceia, carĭ voiau sĕ facă poesii, scriau cele mai frumóse poesii despre priveghiătórea din pădurea de lângă laculŭ adêncŭ.

Cărţile fură traduse în tóte limbile şi unile din ele cădură şi în mâna împĕratului. Elŭ şedea pe scaunulŭ sĕu de aurŭ, cetia cetia şi în fiă-care momentŭ mişca din capŭ, căcĭ se bucura, sĕ audă descrierile aceste minunate despre cetate, castelŭ şi grădină. „Dér priveghiătórea e totuşĭ cea mai minunată din tóte!“ sta scrisŭ în cărţĭ.

„Ce va sĕ dică acésta?“ dise împĕratulŭ. „Priveghiătórea? N'o cunoscŭ de locŭ. Este o astfelŭ de pasere în împĕrăţia mea şi tocmai în grădina mea? Despre acésta n'am auditŭ nicĭ-odată nimicŭ! Aşa cevaşĭ trebue se afle omulŭ mai întêiu din cărţĭ!“

Apoi chiămă elŭ pe cavalerulŭ sĕu, care era boerŭ atâtŭ de mândru încâtŭ când îlŭ agrăia cineva séu îndrăsnea sĕ-lŭ întrebe despre ceva, nu rĕspundea decâtŭ „P!“, şi „P!“ totuşĭ nu însémnă nimica.

„Se dice că se află aicĭ o pasere fórte minunată, care se numesce priveghiătóre!“ i lŭ agrăi împĕratalŭ. „Se dice că e cea mai frumósă din marea mea împărăţiă! Pentru ce nu mi-s'a spusŭ nimicŭ despre acésta?

„N'am auditŭ nimicŭ vorbindu-se despre ea!“ dise cavalerulŭ; „n'a fostŭ nicĭ-odată presentată la curte!“ „Voescŭ, ca astă séră sĕ vină aicĭ şi sĕ cânte înaintea mea!“ dise împĕratulŭ. „Tótă lumea scie ce am, şi eu nu sciu.“

„N'am auditŭ vorbindu-se despre ea!“ rĕspunse cavalerulŭ, „dér o voiu căuta, şi o voiu găsi!“

Dér unde sĕ o găséscă? Cavalerulŭ alergă pe trepte în susŭ, pe trepte în josŭ, prin sălĭ şi prin coridóre, dér nicĭ unulŭ pe care-lŭ întêlni, nu scia nimicŭ despre priveghiătóre, cavalerulŭ merse érăşĭ la împĕratulŭ şi susţinea, că trebue sĕ fiă o fabulă a scriitorilorŭ de cărţĭ. „Inălţate împĕrate, nicĭ nu-ţĭ poţĭ închipuì câte se scrie. Acestea suntŭ scorniturĭ şi se ţinŭ de aşa numita „scamatoriă.“

„Dér cartea în care am cetitŭ“, rĕspunse împĕratulŭ, „mĭ-a trimis'o puterniculŭ împĕratŭ alŭ Japoniei şi prin urmare nu póte sĕ fiă neadevĕrate. Voescŭ sĕ audŭ priveghitórea! Astă séră sĕ fiă aicĭ! Ea stă în înalta mea graţiă! Şi décă nu va veni, atuncĭ voiu porunci ca toţĭ curtenii după cină, sĕ fiă călcaţĭ pe burtă!“

„Tsing-Pe!“ dise cavalerulŭ şi alergă érăşĭ pe trepte în susŭ, pe trepte în

La óra 4, cortegiulŭ porni dela catedrala Metropoliei, spre cimiterulŭ Eternităţii. Trei care cu coróne mergeau înainte. Numĕrulŭ corónelorŭ a fostŭ colosalŭ de mare; de aceea nu mī-a fostŭ posibilŭ sĕ remarchezŭ decâtŭ următórele: a M. S. Regelui adusă de Gen. Barozzi; a guvernului; a studenţilorŭ români din Parisŭ; a Asociaţiunei generale a studenţilorŭ universitarī din Iaşī; a studenţilorŭ din Bucurescī; a profesorilorŭ Universitarī din Iaşī şi din Bucurescī, a comunităţii; a judeţului Fălciu; a consiliului comunalŭ de Romanŭ; a familiei Lecca; afamiliei Stolojanŭ şi a.

Cortegiulŭ era fórte lung). Autorităţile tóte au avutŭ representanţii lorŭ. Armata întrégă din Iaşī a luatŭ parte la înmormêntare.

Cordónele carului funebru erau în numĕrŭ de 10. Studenţii universitarī formau garda de onóre în jurulŭ carului funebru, în urma căruia mergea familia şi representanţii din Bucurescī.

O aglomereţiă fórte mare era pe stradele pe unde trecea convoiulŭ. Felinarele erau aprinse.

La óra 6 cortegiulŭ ajunse la cimiterulŭ Eternitatea. Sicriulŭ fŭ luatŭ din drícŭ de către primarii de prin sate şi pusŭ pe o estradă lângă care se ţinură încă vre-o câte-va discursurī. Dintre cei carī au vorbitŭ însemnŭ pe d. d. P. Răşcanu, profesorŭ la Universitatea din Iaşī, care a vorbitŭ în numele acestei Universităţī; G. Tocilescu, profesorŭ la Universitatea din Bucurescī, care a vorbitŭ în numele acestei Universităţī, G. Paladi, deputatŭ ca representantŭ alŭ partidului liberalŭ; Ar. Densuşianu, profesorŭ la Universitatea din Iaşī, în numele Transilvănenilorŭ, numindŭ pe Kogălniceanu *„unŭ alŭ 4-lea descălecătorŭ“*, Leonŭ Grigorescu, studentŭ, în numele studenţilorŭ universitarī din Iaşī; C. Vasiliu, delegatulŭ Universităţii din Bucurescī.

La óra 7 totulŭ era terminatŭ. Atuncī se dădură câteva salve de tunŭ.

Owdens.

*

Înmormêntarea s'a făcutŭ după următórea programă, care s'a fixatŭ mai înainte:

1) La óra 12 m. se va face în biserica Metropoliei serviciului religiosŭ de înmormêntare de către înalt P. S. S. Mitropolitulŭ Moldovei şi Sucevei, înconjuratŭ de înaltulŭ clerŭ.

2) Corpulŭ de armată va face onorurile militare potrivite cu gradulŭ ordinelorŭ din care face parte rĕposatulŭ.

3. Cortegiulŭ plecândŭ dela Metropoliă va merge în ordinea următóre: Unŭ plutonŭ de jandarmī călărī, corurile vocale, clerulŭ, decoraţiile, carulŭ funebru, familia, representaţii guvernului, representantulŭ M. S. Regelui, delegaţiunea Senatului, a Camerai, a Academiei române, consiliulŭ comunalŭ cu primarulŭ şi stindardulŭ comunei, comandantulŭ corpului de armată, prefectulŭ de judeţŭ, prefectulŭ de oraşŭ, primulŭ preşedinte alŭ curţei cu consilierii, procurorul general cu procurorii de curte primulŭ preşedinte alŭ tribunalului cu membrii trib., primulŭ procurorŭ alŭ trib, cu procurorii de secţie, decanulŭ avocaţilorŭ cu consiliulŭ de disciplină, consiliulŭ judeţianŭ, Membrii Epitropiei Sf. Spiridonŭ, casierulŭ generalŭ alŭ judeţului, directorulŭ telegrafului şi postei, camera de comerţŭ, amicii, rectorulŭ Universităţei cu profesorii universitarī, delegaţiunea studenţilorŭ, delegaţiunea partidului liberalŭ, delegaţiunea corpului telegrafo poştale, delegaţiunea corpului de medicī şi naturaliştī, delegaţiunea presei, directorulŭ liceului Naţionalŭ cu profesorii şi elevii, rectorulŭ seminariului Veniaminŭ cu profesorii şi elevii, directorii diferitelorŭ gimnasii cu profesorii şi elevii, conservatorulŭ cu societatea dramatică, directorulŭ, prefesorii şi elevii şcólei de Bele-Arte, directorulŭ şcólei tehnice cu profesorii şi elevii, directorulŭ şcólei comerciale cu profesorii şi elevii, directorulŭ şcólei normale Vasile Lupu cu profesorii şi elevii, directorulŭ şcólei de meserii cu profesorii şcólei de meserii cu profesorii şi elevii, primarii comunelorŭ rurale atâtŭ din judeţŭ câtŭ şi din restulŭ ţĕtei şi din Dobrogea împreună cu delegaţiunile rurale, diferite societăţī şi corporaţii, diferitele delegaţiunī, unŭ plutonŭ de jandarmī călărī.

4. Cortegiulŭ în sunetulŭ musicilorŭ militare şi a clopotelorŭ tuturorŭ bisericilorŭ, va trece prin strada Stefan-celŭ-Mare, Golia, Cucu şi Eternitatea, pe totŭ parcursulŭ, felinarele vorŭ fi aprinse şi cernite.

5. La biserică corpulŭ se va sui în carŭ şi la cimiterŭ se va da josŭ de către primarii ruralī. Cordónele carului funebru în numĕrŭ de 10 vorŭ fi ţinute de representantulŭ guvernului, M. S. Regelui, Academiei, Camerei, Senatului, Universităţei, Armatei, Comunei şi Justiţiei.

6. La óra 2 cortegiulŭ va pleca de la Metropoliă, discursurī funebre se vorŭ ţine atât la Mitropoliă, câtŭ şi la cimitirŭ.

*

Cordónele carului funebru erau purtate la înmormêntare de d. colonelŭ Rosnovanu, preşedintele camerei; d. generalŭ Barozzi, representantulŭ Regelui; d. Dimitrie Sturdza; M. Langa, primarulŭ Iaşilorŭ; M. Esarcu, ministrulŭ afacerilorŭ străine; M. Culianu, rectorulŭ universităţii dela Iaşī, Locotenentulŭ-colonelŭ Casimirŭ, M. Bârzu, preşedintele curţii de apelŭ din Bucurescī.

*

Onorurile militare, la înmormêntarea lui M. Kogălniceanu, s'au făcutŭ de către unŭ regimentŭ de infanteriă, unŭ batalionŭ de dorobanţī, unŭ escadronŭ de cavaleriă şi o bateriă de artileriă, tóte sub comanda generalului Pilat.

*

Diariştii românī, carī au fostŭ la Iaşī cu ocasiunea înmormêntării lui M. Kogălniceanu au scosŭ în memoria neuitatului bărbatŭ de statŭ, istoricŭ şi publicistŭ *„Diarulŭ Kogălniceanu“* într'unŭ singurŭ numĕrŭ, care are unŭ cuprinsŭ vórte variatŭ.

*

Cetimŭ în „Naţionalulŭ“ din Bucurescī:

Lipsa complectă de iniţiativă, indolenţa sĕu nepriceperea, de care a datŭ dovedī legaţiunea nóstră dela Parisŭ, cu ocasiunea morţii lui Mihailŭ Kogălniceanu, a fostŭ în deosebī remarcată şi fórte viu comentată. Se scie, că Mihailŭ Kogălniceanu era singurulŭ Românŭ, căruia guvernulŭ francesŭ îi conferise înalta distincţiune de mare cordonŭ alŭ legiunei de onóre. Era de datoria agenţiei nóstre de a comunica guvernului francesŭ pentru a i-se face onorurile cuvenite. Ei bine, nimicŭ nu s'a făcutŭ; guvernulŭ francesŭ nicī n'a fostŭ măcarŭ înscîinţatŭ de acéstă pierdere pentru noi. Mihailŭ Kogălniceanu se scie de asemenea că a representatŭ mai adese-orī ţéra, fiă ca ministru plenipotenţiarŭ, fiă ca trimisŭ extra-ordinarŭ sĕu specialŭ pe lângă republica francesă. Studenţii românī din Parisŭ s'au grăbitŭ a'i trimite o cunună la înmormêntarea sa, legaţiunea nóstră însĕ nicī atâtŭ.

CRONICA POLITICĂ.

— 6 (18) Iulie.

— Lupta, ce s'a iscatŭ în dieta unguréscă din causa proiectului de lege pentru **reforma administraţiunei**, a fostŭ în dilele din urmă mai înflăcărată ca tot-déuna. Incheindu-se desbaterea generală, cei din stânga estremă, sĕu aşa numita partidă „independentă,“ au cerutŭ sĕ li-se dea o pausă în lunile de peste véră şi astfeliu sĕ nu se încépă desbaterile speciale până la tómnă. Ministrulŭ preşedinte Szapary însĕ şi cu partida lui nu s'a învoitŭ la acésta şi cu majoritate de voturī au hotărîtŭ, ca desbaterea specială sĕ se încépă numai decâtŭ şi sĕ se continue ne'ntreruptŭ până atuncī, până când se va termina. Prin hotărîrea acésta cei din partida guvernului au turnatŭ oleu pe focŭ, căcī cei din oposiţia estremă, pe lângă aceea că erau cătrăniţī încă de mai înainte, acum se înfuriară şi mai tare. Ei consideră hotărîrea acésta ca o apucătură nedémnă a guvernului, care numai pentru aceea grăbesce lucrulŭ, pentru-că crede, că cei din oposiţia estremă prin acésta mai curêndŭ se vorŭ obosi şi se vorŭ da învinşī. Tocmai de aceea însĕ, cei din oposiţia estremă s'au sufulcatŭ acum şi mai tare la luptă şi au declaratŭ pe faţă, că în adevĕrŭ vorŭ face obstrucţiune, adecă la fiă-care părăgrafŭ din proiectulŭ de lege vorŭ face vorbăriă multă numai pentru ca sĕ trăgănéscă timpulŭ şi sĕ împedece aducerea legei pentru întroducerea administraţiunei de statŭ. Pe calea acésta ei sperézĕ, că ministrulŭ preşedinte va fi silitŭ sĕ-şī dea dimisiunea de bunăvoiă, sĕu la casŭ contrarŭ, va trebui sĕ cadă cu ocasiunea alegerilorŭ de deputaţī, ce se vorŭ face în anulŭ viitorŭ.

— In lupta desperată, ce s'a încinsŭ între cele două partide maghiare din dietă, se ivescŭ adese-orī **scene turbulente**, cum de multă vreme nu s'au mai ivitŭ. Vehementă a fostŭ cu deosebire şedinţa dela 9 Iulie, când deputaţii stângei estreme îlŭ înhăţară rĕu pe Szapary înfăţişându-lŭ ca pe unŭ trădătorŭ alŭ intereselorŭ Ungariei în favorulŭ Nemţilorŭ dela Viena. In semnŭ de rĕsbunare pentru acésta, deputaţii din partida guvernului îlŭ ridicară pe Szapary pe umerī şi-i strigau „eljen“; dér nicī cei din stânga estremă nu se lăsară îndĕrĕtŭ, ci în semnŭ de batjocură rideau şi strigau câtŭ puteau la adresa lui Szapary: „Hoch!“ „Hoch!“

In şedinţa următóre, dela 10 Iulie, deputatulŭ Polonyi Geza se încăĕră cu deputatulŭ Gajary, redactorulŭ diarului guvernamentalŭ „Nemzet.“ Polonyi învinovăţī adecă guvernulŭ, că acesta plătesce din banii statului sume marī unorŭ foi ca „Nemzet“ şi „Pester Lloyd“, pentru ca acestea sĕ laude orbesce faptele guvernului şi sĕ-şī bată jocŭ de oposiţiă. De aci se iscă în dietă o turburare mare. Deputatulŭ Polonyi şi unŭ altŭ deputatŭ, Vécsey, de-o parte, ér de altă parte Gajary începură sĕ se spele unii pe alţii. „Asta-i ticăloşiă!“ — „Ba ticăloşia e celŭ ce dice!“ — se audia strigându-se prin dietă. Aceştī trei deputaţī după ce eşiră din dietă se înhăţară la duelŭ şi bietulŭ Polonyi fŭ tăiatŭ rĕu cu sabia de adversarulŭ sĕu Gajary, aşa că acum zace în patŭ.

Mai interesantă a fostŭ însĕ vorbirea, ce a ţinut'o deputatulŭ *Carol Eötvös* în şedinţa dela 19 Iulie. Elŭ spuse cum stă treaba cu diarulŭ „Nemzet“ şi cu „Pester Lloyd“, carī câtŭ e lumea şi pămêntulŭ nu sciu alta, decâtŭ sĕ laude guvernulŭ chiar şi pentru cele mai volnice fapte ale lui, în timpŭ ce în contra altora şi mai alesŭ în contra naţionalităţilorŭ nemaghiare aţîţă mereu. Lucrulŭ e uşorŭ de înţelesŭ, dise deputatulŭ Eötvös, căcī amêndouĕ foile acestea suntŭ plătite bine din partea gu-

---

josŭ, prin tóte sălile şi coridórele. Jumĕtate dintre curtenī alergau împreună, findcă nu prea doreau ca sĕ fiă călcaţī pe burtă. Intrebau despre minunata privighiătóre, pe care o cunósce tótă lumea, dér nimenea dela curte.

In sfîrşitŭ se întâlniră cu o fetiţă sĕrmană de bucătărésă. Ea dise: O, Dumnedeule, privighiătórea! O cunoscŭ prea bine! Ce frumosŭ scie sĕ cânte! In fiăcare séră aducŭ sermanei mele mame bolnave câteva rĕmăşiţe de mâncare. Ea locuesce josŭ la ţĕrmulŭ mării, şi când mĕ întorcŭ acasă, obosită fiindŭ, mĕ odihnescŭ în pădure, şi atuncī audŭ privighiătórea cântândŭ. Ochii mi-se umpleau de lacrimī, aşa îmī vine, pare că m'ar săruta mama!“

„Fetiţă“, dise cavalerulŭ „î-ţī voiu procura unŭ locŭ sigurŭ în bucătoriă şi încuviinţarea, ca sĕ vedī pe împĕratulŭ mâncândŭ, décă ne vei conduce la privighiătóre, fiindcă pe astă séră e chemată ca sĕ cânte!“

Apoi plecară cu toţii în pădure, unde obicīnuia sĕ cânte privighiătórea; jumĕtate din curtenī veniră împreună. Când călcau pe drumŭ voinicesce, începŭ o vacă sĕ mugéscă.

„O“, dise unŭ curteanŭ, „am găsit'o! E în adevĕrŭ o putere estraordinară într'o pasĕre atâtŭ de mică. De sigurŭ, că am mai audit'o încă odată!“

„Nu, acestea suntŭ vacī, carī mugescŭ!“ dise mica fetiţă: „suntemŭ încă departe de loculŭ acela!“

Acum ocăcăiau bróscele în bălţī.

„Minunatŭ!“ dise preotulŭ chinezŭ de curte. „Acum o audŭ; sună tocmai ca nisce clopote micī bisericescī“.

„Nu, acestea suntŭ brósce!“ rĕspunse fetiţa. „Dér aşa credŭ, că în curêndŭ o vomŭ audi!“

Deodată începu sĕ cânte privighiătórea.

„Eată-o!“ strigă mica fetiţă „audiţī, audiţī, uite-o colo!“ şi dicêndŭ aceste le arătă o pasĕre mică cenuşiă susŭ în crengī.

„E cu putinţă!“ dise cavalerulŭ. „Nicī când nu mī-aşī fi închipuit'o aşa! Ce înfăţişare simplă are! Sigurŭ, că s'a îngălbinitŭ, pentru că vede atâţī boerī împrejurulŭ ei!“

„Mică privighiătóre!“ strigă mica fetiţă, „înălţatulŭ nostru împĕratŭ doresce, ca sĕ cânţī înaintea lui!“

„Cu cea mai mare plăcere!“ rĕspunse privighiătórea, apoi cântă, încâtŭ iţī era dragŭ sĕ o asculţī.

„Aşa sună ca nisce clopote de sticlă!“ dise cavalerulŭ, „ėn privițī miculŭ gâtlejŭ, cum se încordéză! E lucru ciudatŭ că nu am audit'o până acum cântândŭ. Va avé unŭ mare succesŭ la curte.“

„Sĕ cântŭ încă odată înaintea împĕratului?“ întrebă privighiătórea, care credea, că împĕratulŭ e de faţă.

„Scumpă şi draga mea privighiătóre!“ dise cavalerulŭ, „am cu cea mai mare bucuriă sĕ te chiămŭ pe astă séră la serbarea curţii, unde ai ca sĕ farmecī pe Maria Sa cu fărmecătorulŭ tĕu cântecŭ!“

„Mai bine e în verdéţă!“ rĕspunse privighiătórea, dér totuşī se duse cu ei, când audi, că împĕratulŭ o doresce.

In castelŭ era totulŭ pregătitŭ pentru sĕrbătóre. Păreţii şi podinile, carī erau de porţelanŭ, străluceau la lumina multorŭ lampe de aurŭ. Cele mai frumóse florī, carī puteau sĕ sune tare, erau aşedate în coridóre. Aicī alergau în cóce şi în colo ómenī, şi se simţea unŭ putericŭ curentŭ şi tóte clopotele sunau neîncetatŭ, încâtŭ nu mai audiai propriile-ţī vorbe.

In mijloculŭ sălei, în care şedea împĕratulŭ, era pusŭ unŭ stîlpŭ micŭ de aurŭ, pe care trebuia sĕ stea privighiătórea.

Tótă curtea era adunată acolo, şi mica fetiţă căpĕtase voia, sĕ stea în dosulŭ uşei, find-că primise titlulŭ unei bucătărese de curte. Toţī erau îmbrăcaţī în haine de sĕrbătóre, şi toţī priveau mica păsĕruică cenuşiă, care făcea semnŭ împĕratului.

Privighiătórea cântă aşa de plăcutŭ, aşa încâtŭ pe împĕratulŭ îlŭ podidiră lacrimile; lacrimile curgeau pe obrazŭ şi acum cânta privighiătórea şi mai frumosŭ, încâtŭ îţī pĕtrundea inima. Impĕratulŭ era atâtŭ de veselŭ şi mulţămitŭ, încâtŭ se îndură sĕ hotăréscă, ca privighiătórea sĕ pórte la gâtŭ unŭ pantofŭ de aurŭ. Privighiătórea însĕ i mulţămi, dicêndŭ că a căpĕtatŭ destulă rĕsplată.

„Am vĕdutŭ lacrimī în ochii împĕratului, acésta este cea mai bogată co-

vernului şi astfeliu ele se 'nţelege, că trebue sĕ laude orbesce guvernulŭ, căcĭ décă nu, nu capĕtă banĭ. Despre „Pester Lloyd" spuse Eötvös, că primesce la anŭ din banii ţĕrei *mai bine de 100,000 fl.* Când Eötvös ḑise vorbele acestea, ministrulŭ-preşedinte dĕdŭ din capŭ, vrêndŭ sĕ ḑică prin acésta, că nu-i adevĕratŭ, dér atuncĭ Eötvös îşĭ băgà mâna în busunarŭ, scóse nisce hârtii cu peceturĭ şi numai decâtŭ îi astupà gura lui Szapary, pentru-că era scrisŭ negru pe albŭ şi nu mai putea ḑice nimicŭ. Destulŭ, că Eötvös a arĕtatŭ, unde se îngrópă sutele de mii ale bieţilorŭ contribuabilĭ, de pe a cărora spinare se scotŭ dăjdiile cele marĭ, pentru ca sĕ susţină cu ele pe cei mai neîmpăcaţĭ duşmanĭ ai noştri, cum este „Pester Lloyd", „Nemzet" şi alte foi plătite de stăpânirea unguréscă.

— Scimŭ, că cu ocasiunea visitei, ce a făcut'o Maiestatea Sa în Fiume, mai mulţĭ *tinerĭ croaţĭ* arangiară nisce **demonstraţiunĭ în contra Ungurilorŭ.** După unŭ raportŭ oficiosŭ, ce l'a primitŭ guvernulŭ unguresoŭ din Fiume, la aceste demonstraţiunĭ au luatŭ parte nu numai studenţii dela gimnasiulŭ croatŭ de acolo, ci şi mai mulţĭ ostaşĭ croaţĭ dela Regimentulŭ de infanteriă din Fiume. In fruntea demonstranţilorŭ erau mai mulţĭ subofiicerĭ, ba chiar şi unŭ căpitanŭ, carĭ împreună cutrierau stradele strigândŭ „Jivio!", batjocorindŭ şi fluierândŭ pe cei ce în limba unguréscă umblau sĕ strige „éljen" la adresa Maiestăţii Sale. „Patrioţii" ungurĭ vĕdŭ în aceste demonstraţiunĭ ale tinerilorŭ croaţĭ o batjocorire a Ungariei şi a întregului némŭ unguresoŭ. Deputaţii Horanszky şi Ugron au şi interpelatŭ în dietă pe ministrul-preşedinte Szapary, décă are de gândŭ, ca numai decâtŭ sĕ închidă gimnasiulŭ croatŭ din Fiume, ér regimentulŭ sĕ-lŭ transfereze numai decâtŭ de-acolo? Lui Szapary însĕ se vede tréba, că nu-i dă mâna sĕ facă aşa uşorŭ lege Croaţilorŭ; elŭ a rĕspunsŭ, că se va mai socoti după ce va primi date mai amĕnunţite şi-apoi va vedé elŭ ce va face. Ministrulŭ-preşedinte sĕ-şĭ tragă pe sémă însĕ, décă se cuvine sĕ fiă pedepsiţĭ demonstranţii croaţĭ, când tinerii maghiarĭ dela Cluşiu au privilegiulŭ sĕ demonstreze câtŭ le place şi sĕ spargă ferestrile, ba chiar şi capetele Românilorŭ, în ḑiua mare?...

— In striĕnătate, gazetele se ocupă în timpulŭ de faţă fórte multŭ cu visita, ce a făcut'o **împĕratulŭ germanŭ în Anglia.** Foile germane mai alesŭ, dér în parte şi cele englese privescŭ în acéstă visită o apropiare a Angliei de tripla alianţă, în timpŭ ce foile rusescĭ privescŭ cu îngrijire la desvoltarea lucrurilorŭ şi stărue mereu, ca în celŭ mai scurtŭ timpŭ Rusia sĕ încheiă alianţă cu Francia şi încă şi cu alte state, precum: cu Svedia, Norvegia, Spania, Portugalia şi altele, pentru ca astfelŭ sĕ se asigure în contra triplei alianţe pentru tóte casurile.

SCIRILE ḐILEI.

— 6 (18 Iulie.)

Idea de statŭ — mântuită. Foilorŭ din Pesta li-s'a telegrafatŭ prima faptă vitejéscă, ce a sĕvêrşit'o noulŭ fişpanŭ alŭ Făgăraşului, Guido de Baussnern. Se asigura adecă, că *„la intervenirea lui"*, şcolarii dela şcóla evangelică săséscă din Făgăraşŭ au mersŭ la escursiunea lorŭ din anulŭ acesta *„numai cu steagurĭ unguresci"*. — Mare bucuriă în Israilulŭ şoviniştilorŭ! Acum potŭ durmi liniştiţĭ, că idea de statŭ e mântuită.

***

Atelierŭ pentru lucrulŭ de mână. Presbiteriulŭ evangelicŭ de aicea a întrodusŭ încă în anulŭ 1878 pentru seminarulŭ evangelicŭ învĕţarea lucrului de mână. Mai târḑiu au începutŭ sĕ fiă instruiţĭ în lucrulŭ de mână şi şcolarii din clasele mai inferióre şi presbiteriulŭ a întocmitŭ pentru scopulŭ acesta înainte cu 4 anĭ unŭ atelierŭ, care a primitŭ cu timpulŭ mai multe ajutóre, aşa că în anii din urmă s'au pututŭ instrui într'însulŭ în lucrulŭ de mână peste 100 de şcolarĭ în terminŭ mediu. In anulŭ 1890—91 au visitatŭ atelierulŭ cu totulŭ 119 şcolarĭ, dintre carĭ 48 din şcólele elementare 24 din cele gimnasiale şi 47 din cele reale. Suntŭ primiţĭ în atelierŭ şcolarĭ dela orĭ-ce şcólă din Braşovŭ. Taxa este pe semestru 2 fl.; pentru acésta, elevului i-se dau uneltele, precum şi materialulŭ pentru modelatŭ şi sculptatŭ în lemnŭ, şi materialulŭ lucratŭ rĕmâne proprietatea elevului, care capĕtă pe sĕptĕmână 2 óre de instrucţiune. Profesorulŭ atelierului este d-lŭ Karl Kotz, profesorŭ de desemnŭ, absolventŭ alŭ academiei din München. — Sâmbăta trecută amŭ visitatŭ frumósa esposiţiune de obiecte lucrate peste anŭ de cătră elevii atelierului. Esposiţia a fostŭ chiar în localulŭ atelierului, la capĕtulŭ stradei Funarilorŭ de susŭ (Weberbastei.) Amŭ vĕḑutŭ acolo obiecte fórte frumosŭ şi cu gustŭ lucrate, pe câtŭ adecă se póte aştepta dela nisce începĕtorĭ. Frumóse provasurĭ (rame) pentru chipurĭ, oglinḑĭ, călindare etc. apoi tave, cuiere; după aceea între obiectele mai marĭ: taburete, mese de cusutŭ, de fumatŭ, de cetitŭ şi altele, tóte cu multă diliginţă lucrate. — Nu putemŭ, decâtŭ sĕ felicitămŭ pe venerabilulŭ presbiterŭ evangelicŭ din locŭ pentru acestŭ atelierŭ şi recomandămŭ şi tinerimei şcolare române, sĕ se foloséscă de ocasia ce i-se oferă în acestŭ atelierŭ de a se desprinde în lucrulŭ de mână.

***

Loviţi de trăsnetŭ. Din Bihorŭ ni-se scrie: In 5 Iulie n. c., doi tinerĭ din Auşieu plecară de-acasă cu scopulŭ ca sĕ se scalde în Crişulŭ repede. Pe hotarulŭ comunei Cacuciului românŭ însĕ ajungêndu-i o vreme grea, ei voiră sĕ sĕ se întórcă acasă şi o luară la fugă, când de-odată unŭ trăsnetŭ căḑù asupra lorŭ, în urma căruia tinerulŭ, care fugea înainte, imediatŭ căḑù mortŭ, ér celŭ de-alŭ doilea fù vătĕmatŭ la o mână fórte greu, aşa că nu mai e speranţă de vindecare. — In şcólă, mai alesŭ însĕ în scóla de repetiţiune, precum şi cu ocasiunea aşa ḑiselorŭ „prelegerĭ de séra", învĕţătorii noştri ar trebui sĕ întroducă mai bine pe poporŭ în cunoscinţele elementare ale fisicei, căcĭ atuncĭ la totŭ casulŭ rare orĭ s'ar întêmpla asemenĭ nenorocirĭ.

***

Corulŭ teologilorŭ dela seminariulŭ Andreianŭ din Sibiiu va arangia în Orĕştiă Duminecă la 14 (26) Iulie 1891 st. n. unŭ concertŭ în sala dela otelulŭ „La Leu" cu următorulŭ programŭ: 1. a) „Zorirea", corŭ de Attenhofer; b) „Die versunkene Krone", corŭ de H. Bönicke. 2. Frühlingsglaube", solo pentru o voce de basŭ de Fr. Schubert; 3. „Viéţa Ţiganilorŭ", corŭ cu acompaniare de pianŭ de R. Schumann; 4. „Cu trupulŭ", solo de basŭ cu acompaniare de corŭ, de G. Dima; 5. „Putpuriu de cântece românescĭ", arangiatŭ pentru pianŭ de I. Mureşianu; 6. a) „Nóptea". corŭ de Fr. Schubert: b) „Sunt soldatŭ", corŭ de G. Dima; 7. a) „Séra de Crăciunŭ", de F. v. Holstein, cântecŭ cu o voce de basŭ cu acompaniare de pianŭ. 8. a) „Serenadă", corŭ de Marchner. b) „Hora plóia", corŭ de G. Dima. Inceputulŭ la 8 óre séra. Preţulŭ intrării: Loculŭ I 70 cr., loculŭ II 50 cr., parterŭ 30 cr. Bilete de intrare se vêndŭ în librăria „Minerva" şi séra la cassă. După concert petrecere cu dansŭ.

***

Concertŭ. Musica orăşenéscă din locŭ va da unŭ concertŭ Duminecă în 19 Iulie n. c. la hotelulŭ „Pomulŭ verde" cu următorulŭ programŭ: 1) „Dormus" marş de Scharoch. 2) „Ouverture" la opera „Wilhelm Tell" de Rossini. 3) „Gross-Wien" valsŭ de Ioanŭ Strauss. 4) „Historische Märsche", potpouriu cronologicŭ de Emilŭ Kaiser. 5) „Fortschritt", polca française de A. Brandner. 6) „Loin du bal", intermezzo de Gillet. 7) „Rhapsodie" de Liszt. 8) „Douce Souvenance", vals de Waldteufel. 9. a) „Volksliedchen", b) „Märchen", de Komzák. 10) „Wiener Volksmusik." Mare potpouriu de Komzák. 11) „Valurile Dunărei", valsŭ românescŭ de Ivanovicĭ. 12) „Wohin?" Polca française de Král. Inceputulŭ la $8^1/_2$ óre séra.

***

Producţiune literară împreunată cu jocŭ va arangia tinerimea română de pe Valea-Almaşului şi jurŭ la 14 (26) Iulie în comuna Hida. Inceputulŭ la 4 óre p. m. Intrarea de persónă 1 fl., în familiă de persónă 80 cr.

***

Cum suntŭ tractaţĭ străinii la băile unguresci? Dĕunăḑile se plângeau foile unguresci, că la băile din Transilvania şi Ungaria nu mai curgŭ francii românescĭ aşa cum curgeau mai 'nainte, de óre ce locuitorii din România au începutŭ sĕ părăséscă aceste băi. Noi amŭ rĕspunsŭ, că vina este a se căuta în şovinismulŭ celŭ murdarŭ unguresoŭ, care nu sufere nimicŭ ce'i românescŭ şi care şi din petrii ar vré sĕ stórcă Ungurĭ. Cu privire la acésta ni-se împărtăşesce acum următorulŭ casŭ de necreḑutŭ, care ne arată în deajunsŭ modulŭ, cum suntŭ tractaţĭ Românii la băile unguresci. Casulŭ s'a întêmplatŭ de curêndŭ la băile din *Borsecŭ* şi este următorulŭ: „In 4 Iulie st. n. sosi la Borsecŭ arendatorulŭ *George Stefănescu* dela Curtea de Argeşŭ din România. Numai vre-o trei ḑile avù sĕ guste acestŭ óspe românŭ din „ospitalitatea" unguréscă şi în 7 Iulie elŭ murì. Directorul băilorŭ n'a avutŭ măcarŭ bunulŭ simţŭ, ca în intervalulŭ dela mórte până la înmormêntare sĕ lase cadavrulŭ nenorocitului în odaia *închiriată şi plătită de elŭ*, ci-lŭ scóse şi-lŭ aşeḑă într'unŭ magasinŭ miserabilŭ, ér când simţì, că unŭ frate alŭ rĕposatului sosesce din România pentru ca sĕ-lŭ înmormênteze, cadavrulŭ fù érăşĭ scosŭ din magazinŭ şi aşeḑatŭ *într'unŭ bordeiu.* Asta încă n'ar fi nimicŭ, dér directorulŭ băilorŭ merse şi mai departe şi *nu permise, ca cadavrulŭ acestui Românŭ sĕ fiă îmormêntatŭ de unŭ preotŭ romênescŭ, ci numai de unŭ preotŭ maghiarŭ româno-catolicŭ, căruia pentru acésta a trebuitŭ sĕ 'i se plătésca suma ne mai obicinuită de 75 fl. v. a. ér directorulŭ de băi a pretinsŭ sĕ 'i se plătéscă pentru odaie 40 fl. adecă taxa pentru unŭ sesonŭ întregŭ.* Comuna Borsecŭ este o filiă a parochiei românescĭ *Corbu.* Fratele rĕposatului rugà decĭ pe preotulŭ românŭ din Corbu, *Ioanŭ Dobreanŭ*, ca sĕ vină d-sa sĕ oficieze funcţiunile funebre şi d-lŭ Dobreanŭ bucurosŭ a şi urmatŭ acésta invitaţiune, dér directorulŭ băilorŭ *nu-i permise sĕ oficieze*, ci abia după ce preotulŭ maghiarŭ îşĭ terminà ale sale, putù şi preotulŭ românŭ, din „graţia" directorului de băi, sĕ dea mortului ultima binecuvêntarea în limba românéscă." — Apoi se mai miră foile unguresci, că cei din România au începutŭ sĕ părăséscă băile lorŭ!?

Cununiă. D-ra *Victoria I. Popovicĭ* din Braşovŭ şi d-lŭ *Constantinŭ I. Şeicărescu* din Călăraşĭ (România) îşĭ vorŭ serba cununia lorŭ Duminecă, în 7 (19) Iulie c. — Adresămŭ tinerei părechĭ felicitările nóstre cele mai călduróse!

---

móră! Lacrimile unui împĕratŭ au o putere minunată! Dumneḑeu scie, că suntŭ în deajunsŭ rĕsplătită!" Apoi cântà érăşĭ cu vocea ei dulce, fărmecătóre.

„Acesta e celŭ mai plăcutŭ modŭ, ca sĕ-ţĭ câştigĭ favórea!" ḑiceau damele din giurŭ, şi apoi luară apă în gură, pentru ca sĕ ofteze, când ar vorbi cineva cu ele. Ele se ţineau pe sine de priveghiătóre. Ba chiar şi servitorii şi servitórele îşĭ arătară marea lorŭ mulţămire şi acésta e multŭ, fiind-că tocmai ei au cele mai marĭ pretensiunĭ. Da, priveghiătórea avea mare norocŭ.

Ea trebuia acum sĕ rĕmână la curte sĕ aibă colivia ei propriă şi sĕ se bucure de libertate, de două orĭ pe ḑi şi odată pe nópte sĕ se preumble în libertate. Doi-spre-ḑece servitorĭ trebuiau sĕ o însoţéscă, carĭ toţĭ aveau sĕ o ţină de o sfóră legată de piciorŭ. Nu era tocmai o plăcere astfeliu de preumblărĭ.

Totŭ oraşulŭ vorbea numai despre minunata pasĕre, şi de se întêlneau doi inşĭ, atuncĭ oftau şi se prefăceau atâtŭ de încântaţĭ, ca şi când n'ar fi fostŭ lucru curatŭ cu ei. Da, unspreḑece precupeţĭ, au fostŭ numiţĭ după numele ei, deşi vocea ei nu trăda unŭ mare talentŭ pentru arta musicală.

Intr'o ḑi îi dădură împĕratului o cutiă mare, pe care sta scrisŭ; „Priveghiătóre!"

„Acum avemŭ o carte nouă despre renumita nóstră pasere!" ḑise împĕratulŭ; dér nu era carte, era unŭ lucru micŭ artisticŭ, care se afla într'o cutiă, o priveghiătóre artificială, care avea sĕ semene cu cea viuă, dér era peste totŭ împodobită cu diamante, rubinurĭ şi safire. Indată ce scóseră pasărea artificială, scia acésta sĕ cânte o piesă, pe care o cânta adevĕrata priveghiătóre, şi pe lângă aceia îşĭ mişca códa în susŭ şi în josŭ şi strălucea în aurŭ şi în argintŭ. La gâtŭ avea o pantlică pe care sta scrisŭ „Priveghiătórea împĕratului Iaponiei e sĕracă faţă de priveghiătóre împĕratului Chinei".

„Asta e minunatŭ!" ḑiseră toţĭ, şi acela care adusese pasărea artificială, căpĕtà îndată titlulŭ de aducĕtorŭ împĕrătescŭ supremŭ de priveghiătorĭ.

„Acum trebue sĕ cânte împreună! Ce duetŭ frumosŭ va fi!"

Şi astfeliu trebuiră sĕ cânte împreună, dér nu prea mergea, fiind-că adevĕrata priveghiătóre cânta în felulŭ ei, pe când pasărea artificială cânta prin sulŭ.

„Acésta nu pórtă vina!" ḑise dirigentulŭ, „ea e fórte cu tactŭ şi eşită din şcóla mea!" Acum trebui sĕ cânte pasĕrea artificială singură. — Ea avù tocmai atâtŭ norocŭ ca şi cea adevĕrată şi pe lângă aceea mai oferea ea şi o înfăţişare cu multŭ mai drăgălaşă ea strălucea ca brăţarele şi ca acele de peptŭ.

De treiḑecĭ şi trei de orĭ cânta ea unulŭ şi acelaşĭ cântecŭ şi nu obosea de locŭ. Omenii ar fi ascultat'o bucurosŭ din capĕtŭ, totuşĭ însĕ împĕratulŭ era de părere, că acum se cânte ceva şi priveghiătórea viuă — dér unde era acésta? Nimenĭ nu observase, că ea a sburatŭ prin feréstra deschisă, spre pădurile ei cele verḑĭ.

„Dér ce este asta?" strigà împĕratulŭ; şi toţĭ curtenii făceau gură şi credeau, că priveghiătórea e unŭ animalŭ fórte nerecunoscĕtorŭ. „Cea mai bună pasĕre totŭ o avemŭ!" sĕ mângăiau şi astfeliu paserea artificială trebui sĕ cânte din nou, şi acésta era pentru a treiḑecĭ şi patra óră, că li-s'a cântatŭ cântecŭlŭ acesta, dér ei cu tóte aceste nu'lŭ sciau pe deplinŭ, fiind-că era greu. Dirigentulŭ lăuda pasĕrea peste mĕsură, ba elŭ asigura, că ar fi mai bună decâtŭ adevĕrata priveghiătóre, nu numai în ce privea hainele şi diamantele strălucitóre, ci şi în privinţa internă.

„Căcĭ vedeţĭ, domnilorŭ, şi cu deosebire Inălţimea Vóstră!, că la adevĕrata priveghiătóre nu poţĭ sĕ socotescĭ nicĭ odată ce se va întmpla, dér la paserea artificială aceste tóte suntŭ hotărîte. Aşa se va întêmpla şi nu altmintrelea. Poţĭ sĕ'ţĭ dai socotéla despre acésta, poţĭ sĕ o deschiḑĭ, socotéla ómenilorŭ póte dovedi, şi arăta, cum stau sulurile, cum mergŭ ele, şi cum unulŭ ese din celălaltŭ———!"

„Acestea suntŭ tocmai gândurile mele!" susţineau toţĭ şi dirigentulŭ căpĕtà permisiunea, ca în Dumineca viitóre sĕ arate pasĕrea poporului. Trebue sĕ o audă cântândŭ şi poporulŭ!" ḑise împĕratulŭ, şi ómenii o auḑiră şi fù atâtŭ de iritaţĭ ca şi când s'ar fi ameţitŭ cu ceaiu, fiind-că acésta e obiceiu ade-

Convocărĭ. *Adunarea generală a „Asociațiunei transilvane“* se va ținea în *4 (16) Augustă* și dilele următóre în opidulŭ *Hațegŭ*. — Adunarea generală constituantă pentru lărgirea despărțĕmêntului *Șimleului*, la care se va alătura în viitorŭ și fostulŭ despărțĕmêntŭ alŭ Șomcutei marĭ alŭ Asociațiunei transilvane, este convocată în *Sĕlsigŭ* pe diua de 3 Augustŭ st. n. In aceeașĭ di se va ține aicĭ și adunarea generală a Reuniunei femeilorŭ române Sĕlăgene, precum și o petrecere.—Adunarea constituantă pentru arondarea unui nou despărțĕmêntŭ alŭ Asociațiunei, în care se vorŭ cuprinde comunele din cerculŭ Iadului și Beșineului, este convocată la *Bistrițǎ* pe diua de *28 Iulie st. n.* — Adunarea constituantă a despărțĕmêntului *XXIV (Tergu-Mureșului)* alŭ Asociațiunei, care va cuprinde comunele din cerculŭ Mureșului de josŭ, Mureșului de susŭ și Niragiului, se va ține în *1 Augustŭ s. n.* în *Bandulŭ de Câmpiă*. — Adunarea generală a despărțĕmêntului XX (Betleanŭ) alŭ „Asociațiunei transilvane,“ se va ține în *Betleanŭ* (com. S.-Doboca) la 1 Augustŭ st. n., cu care ocasiune se va da și o petrecere cu jocŭ. — Prima adunare generală a despărțĕmêntului XXXII (D.-St.-Mărtinŭ) alŭ „Asociațiunei transilvane“ se va ține în 2 Augustŭ st. n. în *Cetatea de Baltă*, când se va da acolo și o petrecere. — Adunarea generală a despărțĕmêntului IX (Orăștiă) alŭ Asociațiunei se va ține la 14 (16) Iulie în *Orăștiă*, cu care ocasiune corulŭ teologilorŭ din Sibiiu va da unŭ concertŭ, ér după concertŭ va urma dansŭ.

Dela Făgărașŭ.

Scimŭ, că în 7 Iulie a. c. a fostŭ instalarea noului fișpanŭ alŭ Făgărașului, Guido de Baussnern. Asemenea scimŭ, ce mișcare a produsŭ pășirea lui cea dintâiu între șoviniștii oposiționalĭ din Pesta. Românii n'au luatŭ parte la festivitățile de primire, ci numai la congregațiunea de instalare.

Și diarulŭ „Sieb. D. Tgbltt.“ a primitŭ o corespondență detailată despre instalațiunea fișpanului *Baussnern*, din care estragemŭ următórele pasage mai remarcabile:

„In 7 Iulie pe la órele 10 era sala comitatului plină de lume; După ce se ceti actulŭ denumirii, protopopulŭ D a n ŭ făcu propunerea ca sĕ se trimită o deputațiune de 6 membri pentru ca sĕ aducă pe fișpanulŭ Baussnern și numi 4 Românĭ, 1 Maghiarŭ și 1 Sasŭ.

Se născu o mare mișcare între Maghiarii din sală, carĭ erau în numĕrŭ mare representațĭ. Viceșpanulŭ Grămoiŭ declară, că elŭ are dreptulŭ ca sĕ numéscă deputațiunea și numi 1 Sasŭ, 4 Maghiarĭ, 1 Jidovŭ și 1 Românŭ; (Sic!!) Românii protestară viu în contra acestei procederĭ. In fine după multă trudă se compuse o deputațiune din 5 Românĭ, 4 Maghiarĭ, și unŭ Sasŭ, carĭ aduseră pe fișpanulŭ. Protonotarulŭ comitatensŭ Turcu ceti rescriptulŭ de numire și primi jurămêntulŭ fișpanului. Și acum a urmatŭ vorbirea de inaugurare a noului fișpanŭ, care a disŭ, că după nascere este și va rĕmâne Sasŭ, și că ține la iubita sa patriă Ungaria și la ideia de statŭ maghiarŭ. Promise apoi că va nisui ca administrația se fiă corectă și legală și că va face dreptate fiă-căruia fără deosebire de naționalitate sĕu confesiune.

Cu politeță, dér cu óre-care resoluțiune cerŭ acum unŭ preotŭ românŭ, că fișpanulŭ avêndŭ în vedere maioritatea română sĕ vorbéscă discursulŭ sĕu și în limba românéscă. Fișpanulŭ însărcină apoi pe notarulŭ Turcu, ca sĕ împărtășéscă adunărei pe scurtŭ în limba română înțelesulŭ vorbirei sale. După ce se făcu acésta, desfășură vicarulŭ episcopescŭ gr. cat. românŭ V a s i l i e R a ț ŭ, cu luniștea s'a obicĭnuită, plângerile Românilorŭ din acestŭ comitatŭ, apoi după aceea din ce în ce mai violentŭ, întreruptŭ de aprobările Românilorŭ și de desaprobările Maghiarilorŭ, așa încâtŭ adunarea îșĭ perdu caracterulŭ ei solemnŭ. In plângerĭ se dicea că limba poporațiunei comitatului e asuprită, că Românii pe nedreptŭ suntŭ privițĭ ca dușmanĭ ai statului, suntŭ denunțațĭ ca agitatorĭ, dér între ei nu se face nicĭ o agitațiune; nu li-au încătușatŭ numai brațele și piciórele, ci li-au ruptŭ și dinții, ca sĕ nu pótă vorbi, că pe ei Românii, îi asuprescŭ mai tare, decâtŭ pe celelalte naționalitățĭ, pentru aceea au și fostŭ silițĭ sĕ se retragă dela tóte, așa și dela sĕrbările dilei acesteia, fiindcă cu jalea în inimă o națiune nu póte lua parte la festivitățĭ. Totușĭ însĕ nu-șĭ perdŭ speranța, că și pentru ei va sosi unŭ viitorŭ mai bunŭ. Românii vorŭ binecuvênta acéstă di, décă schimbarea spre mai bine se va face cu ajutorulŭ fișpanului, pentru aceea Românii îșĭ esprimă față de fișpanŭ dorințele lorŭ pe față și limpede; că în comitatulŭ Făgărașului se ajungă limba majorității locuitorilorŭ la o mai mare valóre, întocmai precum se întâmplă în comitatulŭ Brașovului și alŭ Sibiului. Denunțările în contra Românilorŭ sĕ înceteze, și că Românii sĕ fiă tractațĭ egalŭ ca și celelalte naționalitățĭ ale țĕrii.

După aceea vorbi iritatŭ de convulsiunĭ nervóse, notarulŭ regescŭ Dr. Kabdebó; dér la prima frasă, în care elŭ susținu, că în Ungaria trebue sĕ cunóscă fiă-care limba unguréscă, se ridică unŭ protestŭ asurditorŭ. Cu „*Eláll*“ „*Afară cu elŭ*“, „*Hinaus mit ihm!*“ fu întreruptă cuvêntarea sa pătimașă, — abia se audea clopoțelulŭ președintelui; — cei mai iritațĭ gesticulau, ochĭ aprinșĭ de mâniă fulgerau amenințându-se reciprocŭ, ér spiritele înfricate se gândeau la eșire, în casulŭ unei încăerărĭ; apoi vorbi cu liniște farmacistulŭ Steinburg în numele puținilorŭ Sașĭ ai comitatului salutândŭ pe noulŭ fișpanŭ. — Apoi se ceti și se verifică protocolulŭ și în fine fișpanulŭ mulțămi adunărei prin o vorbire, care fu aplaudată.

Apoi se făcu unŭ banchetŭ, cu 200 de tacâmurĭ în sala cea mare a hotelului „Laurici“; au lipsitŭ și de astădată Românii cu totulŭ, afără de câțĭva funcționarĭ, și de doi Zêrneșcenĭ.

Din suferințele frațilorŭ noștri dela Nirŭ.

Comitatulŭ Sabolciu, Iunie 1891.

Inima-mĭ trĕsare de bucuriă, când vĕdŭ, că Românașii noștri din tóte părțile dau semne de viéță.

Despre acésta m'am convinsŭ cu ocasiunea unei călĕtorii, ce am făcut'o prin părțile acele, unde după cum dicŭ păgânii aceștia, „încă și Dumnedeu e Ungurŭ“, adecă prin Sabolciu. Și ca sĕ aibă națiunea română o icónă viuă despre tractarea cea neumană a frațilorŭ mei Românĭ de pe Nirŭ din partea faimoșilorŭ urmașĭ ai lui Atila, mĕ rogŭ, On. d-le Redactorŭ, a da locŭ în prețuita D-vóstră „Gazetă“ la unele întêmplărĭ vĕdute și audite de mine în călĕtoria, ce am făcut'o prin Nirŭ.

Călĕtoriamŭ dela Oradea-mare către Dobriținŭ și de aicĭ mergêndŭ apoi mai departe, ajunseiu la stațiunea dela Sz. Georgiu-Abranĭ în comitatulŭ Sabolciu. Aicĭ îndată ce mĕ coborîsemŭ de pe trenŭ mi se încăldi inima, audindŭ graiu românescŭ, deórece dela Oradea-mare până aicĭ nu mĭ-am deschisŭ gura fiindcă pe trenŭ nu scia nimenĭ românesce, ér eu nu sciamŭ unguresce și așa am fostŭ silitŭ a rĕmâne mutŭ, ca „Zachariă“, până am ajunsŭ la Abranĭ. Dér abia mĕ coborîsemŭ de pe trenŭ și de locŭ mĕ convinseiu despre purtarea neumană a Ungurilorŭ de pe aicĭ față de frații mei Românĭ. Trei plugarĭ de ai noștri carĭ aveau sĕ plece la têrgŭ la Mihàlyfalva vorbiau ceva la olaltă, când étă, că pășește între ei unŭ Ungurŭ și-i întrébă, că cum cuteză a vorbi românesce? Românașii mei priviau unulŭ la altulŭ, éră eu priviamŭ de o parte la ei. Odată numai vĕdŭ, că se aprindŭ Românașii mei la față, ca foculŭ și-i dicŭ Ungurașului: „Da dumnea-ta ne vei porunci nouĕ sĕ nu vorbimŭ în limba nóstră? Cine eștĭ d-ta, de cutezĭ a ne opri sĕ vorbimŭ românesce? Au dóră nu plătimŭ noi dare Impĕratului nostru, au dóră feciorii noștri nu slujescŭ Impĕratului ca ai voștri?“

Impintenatulŭ ungurașŭ, vĕdêndŭ, că șĭ-a datŭ de ómenĭ, o luă la sănĕtósĕ cu cuvintele acestea: „Az Istenét a kutya olának“. Acésta apoi e iubire unguréscă.

Eu rugaiu apoi pe poștașŭ (care era românŭ) sĕ mĕ ducă până în satŭ cu căruța poștei, deóre-ce satulŭ de stațiune e departe de o jumĕtate milă de pămêntŭ. Pé cale am pusŭ unele întrebărĭ poștașului, că cum o mână Românii cu Ungurii? Elŭ îmĭ rĕspunse: „Rĕu, d-le voescŭ sĕ ne facă ungurĭ cu sîla, dér noi nu ne-omŭ lăsa și vomŭ lupta până la mórte; până ce va mai curge sânge prin vinele nóstre nu ne dămŭ, nu!“ Și cuvintele acestea cu așa focŭ le-a disŭ, încâtŭ m'au pusŭ în uimire. După aceea l'amŭ întrebatŭ, că au școlă și învĕțătorŭ bunŭ? Elŭ mĭ-a rĕspunsŭ: Avemŭ, Domnule, Dumnedeu sĕ-lŭ țină pe învĕțătorulŭ nostru, pentru-că de când e la noi, copiiĭ noștri toțĭ sciu ceti și scrie; și eu încă am unŭ feciorŭ, care acuma învață popia, și numai d-lui învĕțătorŭ îi potŭ mulțămi, căcĭ de nu mĕ însufleția dênsulŭ, eu nu așĭ vedé adĭ din feciorulŭ meu preotŭ românŭ.

Ajungêndŭ în satŭ, am visitatŭ tótă comuna, condusŭ de d-lŭ, învĕțătorŭ *Ioanŭ Borota*. Intre altele mĭ-a arătatŭ și școla cea comunală (unguréscă), dicêndŭ; că acéstă școlă Românii au zidit'o din punga lorŭ și țină învĕțătorŭ comunalŭ cu plată de 600 fl., dér pentru aceea nicĭ unŭ pruncŭ de Românŭ nu calcă pragulŭ școlei aceleia; abia umblă vre o șése pruncĭ, dér și aceia de Jidanŭ ba încă și copiiĭ de Ungurŭ romano-catolicĭ se ferescŭ de ea, deórece aceia îșĭ au școla lorŭ. Eră d-lŭ învĕțătorŭ mĭ-a disŭ, că până va fi elŭ învĕțătorŭ în Abranĭ, până atuncĭ nicĭ unŭ pruncŭ de Românŭ nu va călca pragulŭ școlei comunale; ér eu dicŭ, că acestŭ învĕțătorŭ e vrednicŭ de tótă onórea și stima. Apoi luându-mĭ adio dela dênsulŭ i-am disŭ, că voescŭ sĕ mergŭ mai departe, și dênsulŭ îmĭ dede sfatulŭ sĕ călĕtorescŭ către Adonĭ, căcĭ acolo Românașii 'sŭ și mai persecutațĭ ca la noi.

Și eram mai sĕ uitŭ, ce-mĭ dise mai pe urmă d-lŭ învĕțătorŭ, că: tabelele lorŭ cele de pĕrete din școlă și acuma zacŭ în temnițele unguresci; dóră Ungurii voescŭ sĕ învețe de pe ele românesce?

După acestea mâhnitŭ până în sufletŭ de nedreptățile unguresci față de frații mei Românĭ, am plecatŭ la drumŭ și după o călĕtoriă de câteva óre am ajunsŭ în *Nirŭ-Aciadŭ*, comună ruséscă-românéscă. Aicĭ asemenea suntŭ tractate naționalitățile nemaghiare ca în Abranĭ. Și de aicĭ tabelele de pĕrete încă și acuma isŭ totŭ în „duchĭ“.

Era Dumineca diminéța; eșiau credincioșii greco-catolicĭ dela sânta biserică și conversau pe strade unii rusesce, éră carĭ sciau românesce, conversau românesce. Intre acestea trece pe lângă ei unŭ ungurașŭ și le dice. „*ne ugason azon*

---

vĕratŭ chinezescŭ. Și totușĭ strigau: „O!“ și după datina lorŭ ridicau unŭ degetŭ în susŭ și făceau semnŭ cu elŭ. Dér sĕrmanii pescarĭ, carĭ audiseră pe adevĕrata priveghiătóre, diceau: „Acesta sună fórte frumosŭ, nu se póte tăgădui nicĭ o asemânare a melodiei, dér lipsesce ceva, ceva, despre ceea ce nu mĕ potŭ esprima deslușitŭ!“

Adevĕrata priveghiătóre a fostŭ dată afară din țéră și din împĕrățiă.

Paserea artificială îșĭ avea loculŭ ei pe o perină de mătasă, nemijlocitŭ lângă patulŭ împĕratului. Tóte darurile, pe carĭ le căpĕtase ea, aurŭ și petri scumpe, zăceau imprejurulŭ ei și în titlu ajunse până la „cântăréța înaltă împĕrătéscă“, ce cânta după masă și se ridicase la rangulŭ unui consilierŭ de clasa întêiu la stânga împĕratului. Căcĭ împĕratulŭ ținea partea stângă de partea cea mai nobilă, în care era inima, și chiar la unŭ împĕratŭ e inima totŭ pe partea stângă. Dirigentulŭ scrise douĕ-decĭ și cincĭ de tomurĭ despre pasĕrea artificială. Opulŭ acesta era așa de plinŭ de învĕțătură și de lungŭ, și bâjbăia de cuvintele cele mai grele chinezescĭ, încâtŭ toțĭ ómenii susțineau, că l'au cetitŭ și l'au înțelesŭ, căcĭ altmintrelea arŭ fi fostŭ proștĭ și arŭ fi fostŭ călcațĭ pe burtă.

Așa trecu unŭ anŭ: împĕratulŭ, curtea și toțĭ ceilalțĭ chinezĭ sciau orĭ ce tonŭ din cântecululŭ priveghiătórei pe de rostŭ, dér tocmai pentru aceia țineau cântecele ei de cele mai bune. Ei puteau sĕ cânte împreună și o și făceau acésta. Băieții de pe uliță cântau: „Zizizi! cluc, cluc, cluc!“ și împĕratulŭ o cânta acésta. O, era unŭ lucru minunatŭ.

Dér într'o séră, tocmai când pasĕrea artificială cânta mai bine și împĕratulŭ ședea în patŭ și asculta, se audia în interiorulŭ pasĕruicei o zurăitură! Atuncĭ se audi ceva sbêrnăindŭ. Tóte rótele se desfăcură și musica tăcu.

Impĕratulŭ îndată sări din patŭ și chiămă pe mediculŭ sĕu, dér ce ajuta acésta! Apoi trimiseră după césornicarŭ și după multe întrebărĭ și multe cercetărĭ, derese pasĕrea întru câtva, dise însĕ că trebue crutață, fiind-că acele de pe sulŭ suntŭ tocite și că ar fi peste putință, sĕ se facă unele noue, așa ca musica sĕ mérgă bine. Atuncĭ era mare jale! In fiă-care anŭ lăsa numai odată sĕ cânte priveghiătórea, chiar și acésta era lucru cutezatŭ. Apoi ținu dirigentulŭ o mică vorbire și asigură, că ar fi totŭ atâtŭ ne bună ca și mai înainte și apoi era tocmai așa.

Trecură cincĭ anĭ, când tótă țéra deodată avea o causă de mare jale. In fondŭ toțĭ țineau multŭ la împĕratulŭ lorŭ, și acum era bolnavŭ și după cum se dicea, nu avea sĕ o mai ducă multŭ. Se alesese înainte unŭ nou împĕratŭ și poporulŭ sta afară pe strade și întrebà pe cavalerulŭ, cum stă cu domnulŭ lorŭ. „P!“ dise elŭ clătinândŭ din capŭ.

Rece și palidŭ zăcea împĕratulŭ în patulŭ sĕu pomposŭ, curtea întrégă î-lŭ ținea de mortŭ și fiă-care alergà, ca sĕ aducă omagii noului împĕratŭ; servitorii erau afara ca sĕ vorbéscă despre acésta și servitórele castelului se adunaseră la unŭ locŭ. Jurŭ împrejurŭ, în tóte salele și coridórele erau așternute covóre, pentru ca sĕ nu se audă pașii și din causa acésta era mare tăcere pretutindenea. Dér împĕratulŭ încă nu era mortŭ.Ințepenitŭ și palidŭ zăcea elŭ în patulŭ pomposŭ cu perdele de mătasă și cu ciucurĭ de aurŭ. Susŭ era o feréstră deschisă și luna lumina pe împĕratulŭ și pe pasĕrea srtificială.

Bietulŭ împĕratŭ abia mai putea rĕsufla, 'i părea ca și când i-ar zăcea ceva pe peptulŭ sĕu. Ișĭ deschise ochii și atuncĭ vĕdu, că era mórtea, care sta pe peptulŭ sĕu. 'Șĭ pusese coróna de aurŭ și ținea în mână sabia de aurŭ a împĕratului și în cealaltă mână stégulŭ pomposŭ. Dintre încrețiturile perdelelorŭ de catifea se uitau jurŭ împrejurŭ capete curióse, unele fórte urâte, altele anunțătóre de pace și blânde. Erau tóte faptele bune și rele ale împĕratului, carĭ îlŭ priveau acum, când mórtea ședea pe inima sa. „'Țĭ aducĭ aminte de asta?“ șoptea una după alta. „'Țĭ aducĭ aminte de acesta?“ și apoi îi spuneau atâtea, încâtŭ îi curgea sudórea pe frunte.

„Acésta nicĭ când n'am sciut'o!“ ofta împĕratulŭ.

„Musică, musică, doba mare chinezéscă!“ strigà elŭ „pentru ca sĕ nu audŭ totŭ ce spunŭ ele!“

Dér ele nu amuțiră, și mórtea 'i făcea semnŭ la tóte ca și unŭ Chinezŭ.

a kutya nyelven!" (nu lătra în limba acea cânéscă). Acésta apoi e cultură unguréscă!

Totŭ în acea ḑi am ajunsŭ pe la 10 óre diminéţa la Nirŭ-Adonĭ, ḑi frumósă de 24 Maiu, şi fiind-că era Duminecă, m'am grăbitŭ sĕ fiu de faţă la serviţiulŭ dumneḑeescŭ şi am întratŭ în biserică, care era îndesuită de credincioşĭ. La Sântulŭ Altarŭ serviau doi preoţĭ. Şi ce sĕ veḑĭ? — Totŭ norodulŭ cânta şi am privitŭ în tóte părţile sĕ vĕdŭ, de unde rĕsună atâtea glasurĭ frumóse în urechile mele. Adecă în corulŭ bisericescŭ peste 100 copile fecióre şi altă sută de flăcăi, conduşĭ de unŭ d-nŭ învĕţătorŭ, éră lângă sântulŭ Altarŭ prunciĭ şcolarĭ sub conducerea unui altŭ învĕţătorŭ. Şi sĕ auḑĭ cântările cele frumóse, că de erai împetritŭ la inimă şi încă trebuia sĕ ţi-se înmóiă! Şi atuncĭ am ḑisŭ întru mine: Cum cutéză Ungurii dela stăpânire sĕ ḑică, că în Adonĭ nu suntŭ Românĭ, când şi graiulŭ, simţulŭ, datinele, ba şi numele li este românescŭ.

In Nirŭ-Adonĭ toţĭ îsŭ cu numele de *Sĕlăgienĭ, Crişenĭ, Ardelenĭ, Bărnuţenĭ, Pintenĭ, Ciriecenĭ, Terdicenĭ, Mercenĭ* şi *Stâncenĭ*. Firesce, că unele din aceste nume frumóse românescĭ le-au schimositŭ în limba maghiară, din Sĕlăgianŭ au făcutŭ Szilágyi, din Ardelénŭ-Erdei, dér celelalte, sĕ aibă dênşi şépte suflete, şi nu le vorŭ puté maghiarisa, deşi *când a fostŭ conscrierea generală, mai pe toţĭ i-aŭ scrisŭ, că limba lorŭ maternă e cea maghiară.* Potŭ ei pune pe hârtiă multe verḑĭ uscate, căcĭ acele nu au preţŭ ca vocea celui ce strigă în pustiă. Lucru sfântŭ este, ca în Nirŭ-Adonĭ toţĭ suntŭ Românĭ curaţĭ, afară de câteva familii de Maghiarĭ făcutĭ din Toţĭ de prin comitatulŭ Sepeşŭ, colonisaţĭ în Nirŭ-Adonĭ. Aşa déră Maghiarii nu-şĭ vorŭ ajunge scopulŭ până ce sórele Romei veche va mai străluci pe cerŭ.

După serviţiulŭ dumneḑeescŭ, eşind toţĭ din biserică, se punŭ la conversaţiune românéscă după datina străbună, éră eu am făcutŭ cunoscinţă cu d-nii învĕţătorĭ, precum şi cu unii ómenĭ mai de frunte şi i-am întrebatŭ despre causa naţională. Vĕḑêndŭ dênşii, că eu mĕ interesezŭ de sórtea limbei românescĭ de pe Nirŭ, mĭ-au rĕspunsŭ: Hei Domnule! rĕu stămŭ! Aicĭ Ungurii voescŭ sĕ ne sugrume, sĕ ne răpéscă şcolile; pe învĕţătorii noştri ii prigonescŭ sĕ nu mai înveţe românesce; aicĭ nedreptatea se călăresce pe dreptate. Éră eu i-am întrebatŭ, că pentru ce se lasă? Dênşii mĭ-au rĕspunsŭ: „nu ne lăsămŭ şi nicĭ nu ne vomŭ lăsa, ci vomŭ lupta cu dreptate sântă până la mórte, căcĭ trebue sĕ eşimŭ învingĕtorĭ! A nóstră este dreptatea, noi suntemŭ domnĭ în acéstă comună, nu Ungurii? Aicĭ totŭ Românĭ au fostŭ şi totŭ dênşii vorŭ fi domnĭ, deórece înainte de asta cu 60 de anĭ nime nu scia ungueresce a vorbi. Érĕ eu i-am întrebatŭ, că acuma sciu vorbi? Ei mĭ au rĕspunsŭ, că mai sciu loloti ca gâscele în tĕu. Şi pentru ce acuma la bĕtrâneţe sĕ învĕţămŭ unguresce, — mĭ-au ḑisŭ ei — *ne-au opritŭ ca în casa comunală sĕ mai vorbimŭ românesce*, şi décă cutezămŭ a vorbi românesce, notarulŭ de locŭ ne agrăesce cu cuvintele aceste: „nem ugasson!" (Nu lătra!)

Aşa, Domnulŭ meu şi încă ce? — **Au pusŭ pedépsă de 5 fl., pentru care va mai cuteza a vorbi în limba s'a.** Auḑiţĭ, Românilorŭ 5 fl., pentru o vorbă românéscă!! Firesce, că d-lŭ notarŭ şi d-lŭ solgăbirĕu ar primi cei 5 fl. pentru o vorbă românéscă, décă din întêmplare s'ar afla cutare Românŭ prostŭ ca Şvabulŭ, dér lucru firescŭ este, că Românii dela nascere au minte ageră şi sciu sĕ-şĭ apere dreptulŭ lorŭ, numai-că Românulŭ adĭ nu are dreptate, dreptatea lui e pusă în cătuşile de ferŭ pe la Seghedinŭ şi Cluşiu.

Pe Nirŭ nedreptatea ungurésca înflorescе pe ḑi ce merge, dér nu credŭ sĕ ajungă la culmea înflorirei, pentru-că „Adevĕrulŭ trebue sĕ învingă asupra neadevĕrului", acesta este unŭ principiu dumneḑeescŭ. Inzadarŭ se trăduescŭ Maghiarii de pe Nirŭ a înăduşi pe fraţii mei Românĭ, căcĭ dênşii totŭ mai tare dau semne de viĕţă.

Unŭ călĕtorŭ.

Esamene la sate.

Zĕrnescĭ, 29 Iunie 1891.

Esamenele la şcóla nóstră capitală din Zĕrnescĭ s'au ţinutŭ în 24 Iuniu st. v. Noi, Zĕrnescenii, şi acum, ca totdéuna, putemŭ fi îndestuliţĭ cu esamenele din ăstŭ anŭ, căcĭ rĕspunsurile în tóte 4 clasele au fostŭ vrednice de admiraţiune şi laudă. Dexteritate în cetire, scriere şi desemnŭ. Cunoscinţe temeinice şi sigure în tóte obiectele de învĕţămêntŭ, cântărĭ şi declamaţiunĭ desfătătóre amŭ auḑitŭ în fiă-care clasă, umplêndŭ de mulţumire pe toţĭ ascultătorii, în frunte cu d-lŭ protopopŭ, comisarŭ şcolarŭ, Traianŭ Meţianŭ. Dênsulŭ, după esamenulŭ din fiă-care clasă, şĭ-a esprimatŭ îndestulirea, îmbărbătândŭ pe copii la silinţă şi dragoste faţă cu şcóla şi îndemnându-i la îmbrăţişarea meseriilorŭ la carĭ cu deosebire în împrejurările actuale Zĕrnescenii suntŭ avisaţĭ.

Din mulţimea publicului de tóte clasele, ce era de faţă, ne-am putŭtŭ convinge de interesulŭ viu, cu care urmărescŭ ómenii noştrii afacerile şcolare. Deşi au cercetatŭ şi copii de alte némurĭ şcóla nóstră românéscă, totuşĭ părinţii lorŭ, străinĭ, de carĭ acum încă suntŭ la noi din graţia celorŭ ce i-au îndrăgitŭ, n'au fostŭ de faţă, afară de d-lŭ executorŭ reg., care plăcêndu-i rĕspunsurile şcolarilorŭ din clasa II. a datŭ unŭ premiu de 1 florinŭ. Preste totŭ, şcolarii distinşĭ au fostŭ premiaţĭ. —

După finirea esamenului din clasa IV, publiculŭ s'a îndreptatŭ în sală, unde erau espuse lucrurile de industriă de casă ale fetiţelorŭ, instruate de D-şóra *Paraschiva Isacŭ.* Tóte au fostŭ admirabilŭ lucrate. Dorimŭ însĕ, ca pe viitorŭ sĕ vedemŭ espuse şi lucrurĭ mai acomodate trebuinţelorŭ poporului.

Asemenea amŭ ascultatŭ cu plăcere rĕspunsurile fetiţelorŭ din *prepararea bucatelorŭ.*

In sfêrşitŭ ca o adevĕrată corónă a întregului au atrasŭ privirile şi admiraţiunea tuturorŭ *lucrurile de mână ale şcolarilorŭ* mai marĭ, presentate de d-lŭ înv. *Nicolau Pană*, care a cercetatŭ cursulŭ ţinutŭ în véra trecută în Sibiiu. A fostŭ cu atâtŭ mai surprinḑĕtóre acéstă ocasiune, pentru-că a fostŭ cea dintâi la noi în Zĕrnescĭ, unde amŭ putŭtŭ vedé realisată dorinţa de a se introduce lucrulŭ de mână în şcóla nóstră. Amŭ putŭtŭ vedé ca la 30 de pălării de pae frumosŭ lucrate, precum şi diferite feliurĭ de împletiturĭ ale şcolarilorŭ, dintre carĭ cei mai silitorĭ şi mai dibacĭ au căpătatŭ premiu oferitŭ de d-lŭ Dr. Iancu Meţianŭ. Laudă şi recunoscinţă datorimŭ zelosului învĕţătorŭ, care n'a cruţatŭ nicĭ timpŭ, nicĭ ostenélă, când a fostŭ vorba ca sĕ foloséscă şcólei şi poporului nostru şi pe calea acésta. Dumneḑeu sĕ-i ajute, ca sĕ şĭ realiseze dorinţa şi promisiunea, ca pe viitorŭ sĕ ne îmbucure cu lucrurĭ şi din altŭ ramŭ din acéstă industriă. Bine-ar fi însĕ, când atarĭ nisuinţe ar fi mai multŭ încuragiate de cei chiămaţĭ!

Astfeliu au decursŭ aceste esamene, dela carĭ poporŭ şi inteliginţă s'au depărtatŭ cu inima veselă şi plimă de mulţămire. — Nu-mĭ va lua nime în nume de rĕu, când voiu ḑice, că la noi nu se prea ţine contŭ de principiulŭ *în trupŭ sănĕtosŭ minte sănĕtósŭ*, pentru că se póte observa lipsa totală de esercițiĭ gimnastice. Fiă, ca pe viitorŭ sĕ fimŭ împăcaţĭ şi cu asta, ca astfeliu esamenulŭ dela anulŭ următorŭ sĕ ne procure o ḑi de bucuriă completă întru mărirea învĕţătorilorŭ noştri. Atuncĭ cei 20—30 de şcolarĭ, cu carĭ comuna Zĕrnescĭ înzestréză gimnasiulŭ din Braşovŭ, vorŭ dovedi pe lângă isteţimea în cele sufletescĭ şi o mai ageră şi mai sveltă figură trupéscă.

Unŭ ascultătorŭ.

Din tractulŭ Coşocnei, Iunie 1891.

In tractulŭ protopopescŭ gr. c. alŭ Cojocnei, esamenele s'au începutŭ la 18 Maiu, fiindŭ pretotindinea de faţă P. O. d-nŭ protopopŭ Ioanŭ Hossu, la a cărui inimă zace progresulŭ şi cultura neamului sĕu. Inceputulŭ s'a făcutŭ la şcóla poporală din comuna:

Juriulŭ de Câmpiă, unde au fostŭ de faţă la esamenŭ 24 de băeţĭ şi 18 fete, carĭ s'au esaminatŭ, după despărţĕminte, din tóte obiectele prescrise prin lege. Rĕspunsurile elevilorŭ peste totŭ au fostŭ fórte bune. — După améḑĭ a urmatŭ esamenulŭ în:

Aruncuta, unde au fostŭ de faţă 11 băeţĭ şi 6 fetiţe. S'au esaminatŭ din tóte obiectele prescrise. Rĕspunsurile bune.— La 19 Maiu s'a ţinutŭ esamenulŭ în:

St. Iacobulŭ de Câmpiă; de faţă au fostŭ 21 băeţĭ şi 15 fete, carĭ esaminându-se din tóte obiectele prescrise, s'a constatatŭ faţă cu anii premergĕtorĭ unŭ progresŭ fórte îmbucurătorŭ. — In 20 Maiu s'a ţinutŭ esamenulŭ în:

Frata, unde au fostŭ de faţă 55 prunci şi 23 fetiţe. S'a esaminatŭ din tóte obiectele prescrise; rĕspunsurile elevilorŭ clare şi fórte bune. — După améḑĭ în:

Bercheşiu: au fostŭ de faţă 15 prunci şi 8 fetiţe: rĕspunsurile elevilorŭ bune.

In **Tothaza** şi **Bothaza**: esamenulŭ s'a ţinutŭ la 21 Maiu; de faţă au fostŭ 14 băeţĭ şi 9 fetiţe; s'au esaminatŭ din tóte obiectele prescrise, elevii au datŭ rĕspunsurĭ bune.

In **V. Cămăraşiu** şi **Chiseu** s'a ţinutŭ esamenulŭ la 22 Maiu, a. m. cu 9 prunci şi 7 fetiţe; rĕspunsurile peste totŭ bune

In **Ghirişulŭ românŭ**, s'a ţinutŭ esamenulŭ în 22 Maiu p. m.; de faţă 7 băeţĭ şi 7 fete; rĕspunsurile au fostŭ mulţămitóre.

Suatulŭ de susŭ: s'au esaminatŭ 12 prunci şi 9 fetiţe, din tóte obiectele prescrise. Rĕspunsurile elevilorŭ au fostŭ precise şi fórte bune.

Aiton: la esamenŭ au fostŭ de faţă 28 prunci şi 14 fete; S'au esaminatŭ din tóte obiectele prescrise. Rĕspunsurile elevilorŭ au fostŭ precise şi fórte bune.

Booşiu: S'au esaminatŭ 22 băeţĭ şi 14 fetiţe din tóte studiele; rĕspunsurile fórte bune şi progresŭ îmbucurătorŭ.

Rediu: Esamenulŭ s'a ţinutŭ în 29 Maiu a. m., au fostŭ de faţă 18 prunci şi 9 fete. S'a esaminatŭ din tóte obiectele de învĕţămêntŭ, rĕspunsurile peste totŭ au fostŭ fórte bune.

Giurfaleu: Esamenulŭ s'a ţinutŭ cu 7 prunci şi 5 fetiţe, carĭ au datŭ rĕspunsurĭ bune.

Pata: La esamenŭ au fostŭ de faţă 11 băeţĭ şi 5 fetiţe; s'au esaminatŭ din tote obiectele propuse, rĕspunsurile elevilorŭ peste totŭ îndestulitóre.

Desmirŭ: Au fostŭ de faţă 18 prunci şi 13 fetiţe, carĭ s'au esaminatŭ din tóte obiectele prescrise; rĕspunsurile fórte

Musică, musică!" strigă împăra- | neobosită în cântecele ei. Ea cânta des- | servitorii sĕi fiind-că e' ilŭ ţineau de | împĕrătéscă, cu care singurŭ

mulțămitóre, resultatulŭ esamenului laudabilŭ.

Juculŭ-nobilŭ: S'a ținutŭ esamenulŭ la 2 Iunie a. m. cu 18 prunci și 16 fete; s'a esaminatŭ din tóte studiele prescrise, rĕspunsurile fórte bune și precise; resultatulŭ esamenului laudabilŭ.

Juculŭ-superiorŭ: După amédŭ în 2 Iunie s'a esaminatŭ din tóte obiectele prescrise, fiindŭ de față 8 băieți și 7 fete, carĭ au datŭ rĕspunsurĭ bune.

Juculŭ-inferiorŭ: In 3 Iunie a. m., s'au esaminatŭ 10 băieți și 11 fetițe, carĭ din tóte obiectele prescrise au datŭ rĕspunsurĭ fórte bune.

Vișia: In 3 Iunie p. m. s'au esaminatŭ 7 băețĭ și 5 fetițe din studiele prescrise; rĕspunsurile au fostŭ bune.

Gădălinŭ: La esamenŭ, care s'a ținutŭ în 4 Iunie a. m., au fostŭ de față 6 băețĭ și 6 fetițe, carĭ au datŭ rĕspunsurĭ îndestulitóre.

Corpade: S'au esaminatŭ 12 prunci și 8 fetițe din tóte studiele prescrise; rĕspunsurile elevilorŭ peste totŭ fórte bune. In 6 Iunie s'a ținutŭ esamenulŭ în opidulŭ:

Coșocna: unde este scaunulŭ șefului tractului. D lŭ învĕțătorŭ *Teodorŭ Hurducaciu*, precum în anii premergĕtorĭ, așa și în anulŭ acesta s'a distinsŭ cu progresulŭ admirabilŭ, ce l'a desvoltatŭ cu elevii sĕi. Dreptŭ rĕsplată poporenii l'au distinsŭ față cu învĕțătorii precedențĭ dela acéstă șcólă, urcându-i salarulŭ dela 200 la 250 fl. v. a. Étă unŭ învĕțătorŭ adevĕratŭ zelosŭ și de modelŭ, care în scurtŭ timpŭ șĭ-a șciutŭ câștiga iubirea părinților și stima mai marilorŭ lui. — La acéstă șcólă s'au esaminatŭ 26 băețĭ și 20 fetițe din tóte obiectele prescrise. Ni era mai mare dragulŭ a audi rĕspunsurile precise și fórte bune ale elevilorŭ; multŭ efectŭ au făcutŭ însĕ declamațiunile și cântările naționalĭ bine alese și bine predate din partea micilorŭ elevĭ. Resultatulŭ esamenului a fostŭ peste așteptare.

In fine observŭ, că în tóte comunele înșirate s'a pusŭ mare pondŭ pe cântările naționalĭ și pe declamările elevilorŭ; simțulŭ naționalŭ e în crescere. Recunoscință merită pentru tóte acestea mai întâiu P. O. D. protopopŭ Ioanŭ Hossu, care pórtă viu interesŭ față cu desvoltarea învĕțĕmêntului poporalŭ, îndemnândŭ cu tótă ocasiunea pe învĕțătorĭ și pe părințĭ sĕ fiă totdéuna la înălțimea lorŭ. Resultatulŭ esamenelorŭ peste totŭ a fostŭ fórte îmbucurătorŭ. S'a constatatŭ pretotindenea, că décă directorii școlasticĭ cu învĕțătorii lorŭ lucră în unire, ei aducŭ resultatele cele mai îmbucurătóre. Premii s'au împărțitŭ între elevĭ în tóte comunele, parte în cărțĭ parte în banĭ.

Câmpeanulŭ.

Țéra Oltului, Iunie 1891.

Redactorŭ! Urmândŭ invitării nóstre „Gazete“, de a constata progresulŭ făcutŭ în șcólele nóstre poporale cu ocasiunea esamenelorŭ de véră, amŭ luatŭ condeiulŭ, ca sĕ Vĕ raportezŭ și eu ceva despre esamenele dela șcólele grănițeresci. O facŭ acésta, pentru-că am audițŭ în timpulŭ din urmă șoptindu se, că învĕțătorii dela șcólele grănițeresci din fostulŭ regimentŭ românŭ I nu ar avé curagiulŭ de a-șĭ publica resultatulŭ esamenelorŭ lorŭ, deórece de când ațĭ deschisŭ cronica esamenelorŭ la sate în numerii de Duminecă, nu s'a vĕdutŭ decâtŭ dóră o singură publicațiune de feliulŭ acesta.

E recunoscutŭ, că șcólele nóstre grănițeresci suntŭ înzestrate cu învĕțătorĭ dintre cei mai bravĭ și acésta este a se mulțumi actualului președinte alŭ șcólelorŭ grănițeresci, Ilustrității Sale D-lui Baronŭ Ursu, colonelŭ pens., care dela întemeiarea șcólelorŭ grănițeresci (1871 prima Septemvre), cu tótă stricteța și fără nicĭ o considerare de persóne a pretinsŭ împlinirea esactă și conscențiósă a datoriei, începêndŭ dela directorii supremĭ, séu secretarii fondului, până la celŭ din urmă învĕțătorŭ. Sĕ înțelege că pe unii, carĭ nu șĭ-au împlinitŭ datorința cu cuviință, i-au durutŭ ordinațiunile aceluia, dér mediculŭ practicŭ nu se uită la durere, când voiesce sĕ cureze și conserve corpulŭ întregŭ și sănĕtosŭ.

Pe calea acésta am ajunsŭ sĕ avemŭ astădĭ între învĕțătorii noștri grănițăresci și de aceia, carĭ pe lângă activitatea lorŭ din șcólă, se bucură chiar și de óre-care reputațiune literară. Astfeliu *Romulŭ Simu*, învĕț. dirig. în Orlatŭ, a fostŭ premiatŭ la anulŭ 1880 de comitetulŭ Asociațiunei transilvane pentru tractarea poesiei „Concertulŭ in luncă“ de Vasile Alexandri cu unŭ premiu de doi galbanĭ imperialĭ; *Augustinŭ Deganŭ*, învĕț. dirig. în Vețĕlŭ, e autorulŭ „cursului de stupăritŭ“; *Ioanŭ Georgescu*, înv. dir. în Scoreiu, e autorulŭ „cursului de economiă“ edit. II; *Paulŭ Olteanŭ* și *N. Sânzianŭ* învĕț. în Hațegŭ, *Georgiu Dobrinŭ* înv. dirig. în Voila și alții suntŭ totĭ atâța învĕțătorĭ, carĭ facŭ onóre șcólelorŭ grănițeresci și conducĕtorilorŭ acelora.

In ce privesce esamenele șcólelorŭ grănițeresci, cu deosebire véra au asistatŭ la ele în toțĭ anii parte președintele, parte directorulŭ séu secretarulŭ fondului, parte altŭ delegatŭ cu esperiențe pedagogice. Resultatele esamenelorŭ, precum și eventualele observărĭ, orĭ scăderĭ aflate la o șcólă séu alta, se publică apoi tómna intr'unŭ circularŭ, în care se mai dau și alte îndrumărĭ pentru învĕțătorii începĕtorĭ. Acele circulare suntŭ redactate și întocmite bună-óră ca și programele dela șcólele medii din patriă.

Salele șcólelorŭ nóstre grănițeresci suntŭ pretutindenĭ conformŭ legei școlare, destulŭ de largĭ și luminóse; cu găsescĭ curățite și văruite, școlarii și școlărițele se presentă la esamene îmbrăcațĭ frumosŭ și curatŭ.

Esamenele se începŭ cu religiunea, care este propusă séu de cătră parochii respectivei confesiunĭ ca catichețĭ, séu de cătră învĕțătorii respectivelorŭ clase; apoi urméză învĕțĕmêntulŭ intuitivŭ după manualulŭ lui V. Gr. Borgovanŭ; cetitulŭ, gramatica, ortografia și stilulŭ după abecedarulŭ séu legendarulŭ de I. Popescu; matematica și geometria după Mocnic și St. Popŭ; geografia, istoria patriei și drepturile civile după manualele din Blașiu; istoria naturală și fisica totŭ după manuale din Blașiu; economia, desemnulŭ, cântulŭ, gimnastica, limba maghiară și limba germână tóte suntŭ esaminate cu de a mĕruntulŭ, nu atâta de învĕțătorŭ, câtŭ mai multŭ de comisarulŭ esaminătorŭ, ca sĕ se védă și constateze, cum și câtŭ s'a propusŭ din fiă-care obiectŭ de învĕțĕmêntŭ.

Acestei strictețe și regularitățĭ este a se mulțămi fericita împrejurare, că în comunele grănițeresci puținĭ locuitorĭ vei afla, carĭ sĕ nu scie ceti și scrie!

Tóte șcólele grănițeresci suntŭ provĕdute cu câte o bibliotecă școlară, pentru folosulŭ învĕțătorilorŭ și alŭ altorŭ inteligențĭ din comună; n'ar strica décă acestea bibliotecĭ s'ar provedé și cu alte cărțĭ scrise anume pentru poporŭ, ca tinerimea, care absolvéză, sĕ mai aibă ce citi și după ce părăsescŭ școla.

Pe lângă tóte acestea însĕ nicĭ șcólele nóstre grănițeresci nu au fostŭ scutite de atentatele ministeriale. Astfeliu în 3 Martie 1889 sub Nr. 3652, ministrulŭ ungurescŭ de culte și instrucțiune a datŭ o ordinațiune, prin care a decretatŭ șcólele grănițeresci de șcóle comunale, bună-óră ca și la Năsĕudŭ: dér votulŭ unanimŭ alŭ representațiunilorŭ grănițerĭ, apoi repețitele representărĭ ale actualului președinte pe la ministeriu, au făcutŭ pe d-lŭ Csáky sĕ înțelégă, că representanții, grănițerii noștri, nu suntŭ dispușĭ a ceda nicĭ câtŭ unŭ grăunte din drepturile lorŭ, pentru carĭ au adusŭ atâtea sacrificii patriei comune.

Recunoscința vorŭ datorì totdéuna Românii noștrii grănițerĭ prea meritatului baronŭ Davidŭ Ursu, care scie și veghéză tóte acestea! Incheiu cu dorința, ca preste alțĭ cincĭ anĭ, sĕ ajungemŭ a serba cu toții în frunte cu Ilustritatea Sa D-lŭ baronŭ, iubileulŭ de 25 anĭ dela esistența șcólelorŭ grănițeresci din fostulŭ regimentŭ românŭ I.

Oltĕnulŭ.

Telegramele „Gaz. Trans.“

(Serviciulŭ biroului de cor. din Pesta.)

Budapesta, 18 Iulie. Regina României însoțită de domnișóra Văcărescu și de o mare suită, a sosit aicĭ. Erĭ séra a plecatŭ la

Berlinŭ, 18 Iulie. „*Volkszeitung*“ anunță că și în fabricele private de arme suntŭ în ajunŭ de a se concedia lucrătorii, deórece înarmarea de nou a armatei este terminată.

Parisŭ, 18 Iulie. Numĕrulŭ lucrătorilorŭ dela drumulŭ de fierŭ, carĭ s'au pusŭ în grevă nu s'au măritŭ. Trenurile circulă regulatŭ.

Parisŭ, 18 Iulie. Camera a decisŭ cu 319 contra 103 voturĭ, urmândŭ dorinței esprimate de guvernŭ, ca discusiunea asupra interpelărei deputatului *Laur* în privința mĕsurilorŭ pentru pașapórte în Alsația-Lotaringia sĕ fiă amânată pe timpŭ nedeterminatŭ.

HIGIENĂ.

Mĕsurile, carĭ se recomandă pentru prevenirea difteriei.

Din lucrările d-lui Löffler, precum și din ale nóstre, reiésă, că baccilulŭ difteriei trăiesce în gura copiilorŭ ca difteriă și se póte rĕspândi prin salivă și expectorațiă în jurulŭ bolnavului. Astfelŭ spre exemplu, hainele, tóte obiectele din odaiă potŭ fi infectate de acestŭ baccilŭ și alțĭ copii, carĭ vinŭ în contactŭ cu bolnavulŭ séu carĭ se află în aceașĭ odaiă cu dênsulŭ, potŭ contracta bóla.

Baccilul difteriei întrând în gură, se depune de preferință și se înmulțesce mai cu sémă pe mucósa faringienă séu laringienă a copiilorŭ carĭ au deja vr'o iritațiune a acestorŭ mucóse.

Pentru a evita bóla trebue prin urmare:

1) Sĕ fiă păzițĭ copii ca sĕ nu capete bóle degâtŭ, catare, angine.

2) Copilulŭ bolnavŭ de difteriă sĕ fiă cu totulŭ isolatŭ de ceilalțĭ copii și timpŭ de patru sĕptĕmânĭ după încetarea bólei sĕ nu-se ducă la școlă, nicĭ sĕ vie în contactŭ cu alțĭ copii, de asemenea și persónele carĭ îngrijescŭ pe copii difterici se nu aibă aface de locŭ în același timpŭ cu copii sănĕtoșĭ.

3) Odaia în care a statŭ copilulŭ bolnavŭ și mobilele sĕ fiă desinfectata prin spălăturĭ cu sublimatŭ cald. (1 : 1000), ér hainele și așternuturile cu carĭ a venitŭ în contactŭ bolnavulŭ trebuescŭ fierte pentru a se desinfecta. In acéstă odaiă sĕ nu vină copii timpŭ de 14 dile.

4) Décă bântuie unde-va difteria, ar trebui închisă școla de acolo, ér copii trimeșĭ acasă și ținuțĭ câtŭ se póte isolațĭ de alțĭ copii.

liu sanitarŭ superiorŭ, recunoscênd utilitatea mĕsurilorŭ propuse prin raportulŭ nostru cu Nr. 39 din Martie 1891, şi publicatŭ în Buletinulŭ sanitarŭ din 1 Iunie 1891, opiniéză ca următórele aceste mĕsurĭ sĕ fiă publicate în Buletinulŭ serv. sanitarŭ.

Prin diferite experimente la institutulŭ nostru amŭ demonstratŭ, că anumite substanţe potŭ împedeca înmulţirea baccilului difteriei depusŭ pe mucóse. Atarĭ substanţe suntŭ: sublimatulŭ de 1: 10000 până la 1: 4000; alcolŭ 1: 5 (ţuica); acidulŭ boricŭ în stare caldă 5: 100; cloralulŭ hidratŭ 2: 1000; himpermanganatŭ de potasiu 1: 1000. Aceste substanţe împedecă cu desĕvêrşire desvoltarea bacilului şi prin urmare difteria la animale infectate cu acestŭ bacilŭ.

De asemenea acidulŭ lacticŭ 2: 100, acidulŭ citricŭ 5: 100 şi acidulŭ aceticŭ 5: 100 séu în fine ape aromatice împedecă desvoltarea microbului pe substanţe, unde altfelŭ se înmulţescŭ fórte bine.

Va fi dér utilŭ, ca pe lângă tóte mĕsurile enumĕrate şi cunoscute de mai susŭ, gura şi nasulŭ copiilorŭ sănĕtoşĭ, în timpulŭ epidemiei de ditteriă, sĕ fiă spălate cu una din aceste substanţe, care în diluaţiunea indicată nu suntŭ vătĕmătóre sănĕtăţei

Unŭ modŭ fórte simplu pentru aplicarea acestorŭ substanţe pe mucósa gâtului, va fi curăţirea gâtului de mai multe orĭ pe ḑi, cu o cârpă curată séu cu vată muiată în una din aceste substanţe (acidu boricŭ, ţuica, ape aromatice, acidŭ lacticŭ); copiiĭ trebuescŭ învĕţaţĭ câtŭ de curêndŭ sĕ se gargariseze şi sĕ tragă apă pe nasŭ; la cei carĭ suntŭ în stare sĕ facă acésta, substanţele recomandate se vorŭ aplica în acestŭ modŭ.

Décă însĕ tóte aceste modurĭ de aplicare a substanţelorŭ ar fi imposibile, sĕ recomandă ca copilulŭ sĕ sugă de mai multe orĭ pe ḑi sucŭ de lămâie, séu sĕ bea câteva linguriţe de limonadă citrică tare făcută cu sucŭ de lămâie şi apoi în părţĭ egale şi cu puţin zaharŭ. Una din substanţele recomandate (spre esemplu o soluţiune caldă de acidŭ boricŭ) póte fi instilată cu o linguriţă prin nările nasului, copilulŭ fiindŭ în posiţiune orizontală.

Aceste mĕsurĭ suntŭ în stare în acelaşŭ timpŭ sĕ previă şi alte bóle ale mucósei faringelui séu laringelui, carĭ predispunŭ pe copiĭ sĕ contracteze difteria,

(„Românulŭ"). Dr. V. Babeş.

Proverbe ţigănescĭ.

Burta gólă nu vré sĕ jóce, cea plină nu póte.

Unŭ jude beatŭ e unŭ câne fără dinţĭ.

Limba unei muierĭ frumóse e clopotulŭ dracului.

Prietinii sĕracului suntŭ bâta şi traista cea gólă.

Nu-i nicĭ o ḑi atâtŭ de lungă, câtŭ sĕ nu o ajungă nóptea.

Bâtă la primarŭ, carte la popă.

Mai bine sumanŭ fără bumbĭ, decâtŭ ciobote fără tălpĭ.

E bunŭ unŭ vecinŭ, când e..... bogatŭ.

Bărbatulŭ flămêndŭ este junghiulŭ muierei.

Multe florĭ înflorŭ, dĕr nu tóte dau rodŭ.

Mai bine unŭ calŭ fără tarniţă, decâtŭ o tarniţă fără calŭ.

La traista gólă nicĭ draculŭ nu se'ndésă.

Orĭ încălţatŭ, orĭ desculţŭ, la timpŭ potrivitŭ ajungĭ în grópă.

Când plouă pe primarulŭ, stropesce pe pandurĭ.

Norocululŭ şi vêntulŭ suntŭ fraţĭ gemenĭ.

Mai bine o alună în buzunarŭ, decâtŭ o nucă în nuculŭ vecinului.

c. d. *I. P. R.*

Din jurulŭ vetrei.

Ghîciturĭ.

Vaca albă lumea scólă,
Vaca négră lumea culcă.

(Ḑina şi nóptea.)

*

Păstramă uscată
In cui acăţată.

(Viéra.)

*

De aicĭ pân' la voi
Totŭ ciórecĭ noi.

(Zăpada.)

*

Vinŭ oiţele dela munte,
Cu steluţele pe frunte.

(Zăpada.)

*

Pe valea lui Terteleatŭ.
Legai verde de uscatŭ.

(Viea.)

*

Ilŭ apucai de nodŭ
Şi'lŭ aruncai în podŭ.

(Usturoiulŭ.)

*

Aşchia bradului
Dreptatea satului.

(Trăgătórea.)

*

Intr'o scorbură uscată
Zace o căţea turbată.

(Sabia.)

*

Am o ţandură de bradŭ
Duce veste'n Ţarigradŭ.

(Scrisórea.)

*

Ţîndra mândra
Infiptă'n grindă
Şi'mĭ vorbesce
Ungeresce.

(Rîndunica.)

MULTE ŞI DE TOATE.

Populaţiunea României în anulŭ 1890.

Ministerulŭ domenielorŭ publică în „Monitorulŭ oficialŭ" mai multe tabele carĭ arată poporaţiunea comunelorŭ urbane şi a plăşilorŭ din România în anulŭ 1890.

In cele 71 comune urbane ale ţĕrei populaţia e de 894.271 de suflete; ér în cele 119 plăşĭ de 4.150,452 de suflete.

Poporaţiunea întrégă a tuturorŭ judeţelorŭ în anulŭ 1890 era de 5,044.723.

Dămŭ aci unŭ tablou alŭ populaţiunei fiecărui judeţŭ precum şi alŭ capitalei sale:

Judeţele:		Capitala judeţului:	
Argeşŭ . . .	176406	Piteştĭ . . .	10945
Bacău . . .	172496	Bacău . . .	12679
Botoşanĭ . .	148380	Botoşanĭ . .	31023
Brăila . . .	118731	Brăila . . .	46714
Buzĕu . . .	200344	Buzĕu . . .	25715
Constanţa . .	96033	Constanţa. .	7996
Covurluiu . .	127153	Galaţı . . .	59144
Dâmboviţa. .	179143	Tĕrgovişte .	8293
Doljiu . . .	302385	Craiova . .	30089
Dorohoiu . .	135048	Dorohoiu . .	9311
Fălciu . . .	83694	Huşĭ . . .	12660
Gorjiu . . .	154527	T.-Jiu . . .	4076
Ialomiţa. . .	146630	Călăraşĭ . .	8125
Iaşĭ	185988	Iaşĭ	83468
Ilfovŭ . . .	421136	Bucureşcĭ. .	194633
Mehedinţĭ . .	208833	T.-Severinŭ .	14669
Muscelŭ . .	94494	Câmpulungŭ.	10180
Neamţu . .	155141	Piatra . . .	20000
Oltu	119743	Slatina . . .	5283
Prahova . .	256693	Ploeşcĭ . . .	34474
Putna . . .	126432	Focşanĭ. . .	17039
R.-Săratŭ . .	114778	R. Săratŭ . .	10533
Romanŭ . .	101549	Romanŭ . .	14157
Romanaţĭ . .	163383	Caracalŭ . .	10915
Suceava . .	115854	Fălticenĭ . .	8477
Tecuciu . .	107072	Tecucĭ . . .	9261
Teleormanŭ .	188332	T.-Măgurele .	5995
Tulcea . . .	103677	Tulcea . . .	17257
Tutova . .	102521	Bĕrladŭ . .	20008
Vasluiu. . .	99841	Vaslui . . .	7454
Vâlcea . . .	166666	R.-Vâlcea . .	4448
Vlaşca. . . .	171610	Giurgiu . .	12559

„Monitorulŭ" observă, că pentru oraşulŭ Iaşĭ cifra e dată numai aproximativŭ, deórece până adĭ nu s'a comunicatŭ încă recensĕmêntulŭ acelui oraşŭ pentru anulŭ 1890.

O reorganisare a serviciului nostru de statistică se impune, — ḑice „Timp."

*

In teatru.

Unŭ tînĕrŭ soldatŭ se duse cu unŭ prietinŭ alŭ sĕu în teatru. Piesa era fórte plictisitóre şi de aceea soldatulŭ adurmi. După o óră se deşteptă, tocmai când actorulŭ de pe scenă esclama: „Suntemŭ de cincĭ ḑile aicĭ." Abia audi soldatulŭ aceste cuvinte, şi ḑise către amiculŭ sĕu: „Drace! Şi eu *am avutŭ concediu numai până la 12 óre nóptea!*"

Sciri comerciale.

P.-Pesta, 11 Iulie 1891. Stagnarea în piéţă a domnitŭ şi în sĕptĕmâna trecută. Ofertă în cei mai mulţĭ articlii puţină, dĕr şi cererea slabă. Numĕrarulŭ către finea sĕptĕmânei ceva mai scumpŭ. Interesele 37/8%.

Cereale. Rapórtele de pe pieţele esterne ceva mai ferme. Recolta americană favorabilă. Singurŭ din Rusia se aducŭ scirĭ nelinisitóre.

Victuale. Ouĕle 51,52 la 1 fl. lada de 1440 bucăţĭ 27.50 fl. Galiţe, tendenţă mai fermă.

Păstăióse, mişcare slabă, tendenţă linişitită, marfă puţină.

Pei uscate grele, căutare bună. Cumpĕrătorii au luatŭ partiĭ mai marĭ. Au notatŭ grele de boi 75—90 fl., de mijlocŭ 68—72 fl., vacĭ 72—75 fl., pittlingĭ 85—90 fl. Kneip 110—120 tóte pr. 100 chilogr.

Călendarulŭ sĕptĕmânei.

Iuliu — are 31 ḑile. — Cuptoriu.

1891 Ḑilele sĕptĕm.	Călendarulŭ Iulianŭ	Călend. Gregorian	Sórele rĕsare	Sórele apune
Dum.	7 Cuv. Toma	19 Mariana	4. 23	7. 49
Lunĭ,	8 Mart. Procopie	20 Ilie	4. 24	7. 48
Marţĭ,	9 Mart. Pancratie	21 Paulina	4. 25	7. 47
Mercurĭ,	10 SS. 45 M. din Nicop	22 Maria Magdal.	4. 26	7. 46
Joi,	11 Mart. Eufemia	23 Apolonia	4. 27	7. 45
Vinerĭ,	12 Mart. Proclu şi Ilarie	24 Chnistina	4. 28	7. 44
Sâmb.	13 † Sob. Arch. Gavriilu	25 Iacobŭ Apost.	4. 29	7. 44

Cursulŭ pieţei Braşovŭ.

din 18 Iulie st. n. 1891.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.29	Vend.	9.32
Argintŭ românescŭ -	„	9.22	„	9.27
Napoleon-d'orĭ - -	„	9.29	„	9.35
Lire turcescĭ - -	„	10.50	„	10.55
Imperialĭ - - - -	„	9.48	„	9 53
Galbinĭ, - - - -	„	5.40	„	5.45
Scris. fonc. „Albina" 6%		101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	99.50	„	100.—
Ruble rusescĭ - - -	„	132.—	„	133.—
Mărcĭ germane - -	„	57.—	„	57.50

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa din Viena.

din 17 Iulie a. c. 1891

Renta de aurŭ 4% - - - - -	105.15
Renta de hârtiă 5% - - - -	101 95
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare - aurŭ - - - - - -	117.—
dto argintŭ - - - - - -	99.60
Bonurĭ rurale ungare - - - - -	91.80
Bonurĭ croato-slavone - - - - -	104.75
Galbenĭ împĕrătescĭ- - - - - -	5.56
Napoleon-d'orĭ - - - - - -	9.33½
Mărcĭ 100 împ. germane - - -	57.75
Londra 10 Livres sterlinge -	117.50

Dintre tóte organele, carĭ compunŭ corpulŭ omenescŭ, cele mai importante suntŭ fără îndoială stomachulŭ şi canalulŭ intestinelorŭ. De aceea este consultŭ, ca la cea mai mică bolnăvire a acestorŭ organe sĕ aibă fiă-cine unŭ medicamentŭ la îndemână, care după o scurtă întrebuinţare sĕ delăture bóla. Unŭ asemenea medicamentŭ probratŭ este de decenii în tótă Austro-Ungaria, cunoscutulŭ şi plăcutulŭ *„Balsamŭ de viéţă* alŭ lui *Dr. Rosa"* din farmacia lui *B. Fragner* în *Praga* şi de căpĕtatŭ în tóte farmaciile mai marĭ.

Bursa de mărfurĭ din Budapesta dela 15 Iuliu n. 1891

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţulŭ per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănăţenescŭ	80	—.—	—.—
Grâu dela Tisa	80	9.90	10.05
Grâu de Pesta	80	9.85	10.—
Grâu de Alba-regala	80	9.95	10.—
Grâu de Bácska	80	10.—	10.05
Grâu ung. de nordŭ	80	—.—	—.—

Sĕminţe vechĭ orĭ nouĕ	soiulŭ	Calitatea per Hect.	Preţulŭ per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	7.70	7.90
Orzŭ	nutreţŭ	60.—	5.80	6·20
Orzŭ	de vinars	62.—	.—	.—
Orzŭ	de bere	64.—	.—	.—
Ovĕsŭ		39.41	6.80	6.15
Cucuruzŭ	bănăţ.	75	5.80	5.85
Cucuruzŭ	altŭ soiu	73	5.70	5.75
Cucuruzŭ	„	—	.—	.—
Hirişcă	„	—	7.40	7.70

	Producte div.	Soiulŭ	Cursulŭ dela	până
Preţulŭ pe 100 chilograme.	Sem. de trif.	Luţernă ungur.	—.—	—.—
	—	francesă		—.—
	—		—.—	—.—
	„	roşiă	—.—	—.—
	Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	37.—	38.—
	Oleu de in		5.50	5.75
	Uns. de porc	dela Pesta	51.50	52.—
	„	dela ţéră	—.—	—.—
	Slănină	svêntată	44.—	44.50
	„	afumată	50.—	51.—
	Sĕu		35.50	37.—
	Prune	din Bosnia în buţĭ		
	„	din Serbia în sacĭ		
	Lictarŭ	slavonŭ nou	21.—	22.—
	„	bănăţenescŭ		
	Nucĭ	din Ungaria		
	Gogoşĭ	unguresci		
	„	sêrbescĭ		
	Miere	brută	—.—	—.—
	„	galbină strecurată	—.—	—.—
	Ceară	de Rosenau	133.	134.
	Spirtŭ	brutŭ	18.50	19.—
	„	Drojdiuţe de spirt	20.50	21.—

Proprietarŭ:
Dr. Aurelŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

Nr. 2945—1891 629,3—1

PUBLICAŢIUNE

referitóre la următórele statorirĭ de dărĭ.

In puterea §§. 16 şi 18 ai art. de lege XLIV din 1883 se aduce la cunoscinţa generală, cumcă conspectele pentru mĕsurarea dărei trimise subscrisului oficiu din partea direcţiunei finanţiare şi anume:

1. Conspectulŭ pentru repartiţiunea dărei de pămêntŭ, cuprindêndŭ toţĭ posesorii de pămêntŭ;
2. Conspectele mĕsurărei dărei după chiriă şi classele de case;
3. Conspectele mĕsurărei dărei de agonisitŭ de classa I şi II, conţinêndŭ darea servitorilorŭ supuşĭ dărei, darea calfelorŭ, darea meseriaşilorŭ fără calfe, darea diurniştilorŭ etc. precum şi darea posesorilorŭ de case, de pămêntŭ şi a capitaliştilorŭ de a II clasă;
4. Conspectele mĕsurărei dărei de agonisitŭ de a IV clasă, conţinêndŭ funcţionarĭ cu salarŭ anualŭ séu acei individĭ cu plată, mai departe funcţionarii şi servitorii de statŭ, acei municipalĭ, comunalĭ şi privaţĭ cu gratificaţiunĭ, cu pensiunĭ etc.
5. Conspectele de mĕsurare alŭ aruncului asupra dărei generale de venitŭ după darea de casă şi de pămêntŭ;
6. Conspectele de mĕsurare conţinêndŭ partidele supuse solvirei dărei după cametele de capitale şi după rente—se află la subscrisulŭ oficiu în decursulŭ a 8 dile i. e. din *20 Iulie până inclusive 27 Iulie 1891* înainte de prânḑŭ dela 8—12 óre şi după prânḑŭ dela 3—5 óre spre examinare din partea fiecărui.

In contra quotelorŭ de dare defipte în aceste conspecte se potŭ ascerne magistratului orăşenescŭ recursele, adresate comitetului administrativŭ, şi anume:

1. Acei supuşĭ dărei, carĭ au fostŭ deja în anulŭ trecutŭ dăjduiţĭ cu o specie din dările amintite, în decursŭ de 15 ḑile i. e. până inclusive 4 Augustŭ a. c.

2. Acei, carĭ se dăjduescŭ cu una din amintitele specii de dare pentru prima óră în anulŭ 1891. în decursŭ de 15 ḑile, începêndŭ cu ḑiua inducerei dărei în libelulŭ pentru solvirea dărei. Recursele, ascernute după espirarea acestorŭ termine se respingŭ ca întârziate.

In fine se provóca toţĭ dăjdierii ca spre scopulŭ prescrierei amintitelorŭ dărĭ, sĕ'şĭ aşternă fără întârḑiare subscrisului oficiu libelele de dare pro 1891.

Braşovŭ, 13 Iulie 1891.

Oficiulŭ orăşenescŭ de dare.

Schwarze, weisse und farbige Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 15.65 p. Meter—glatt und gemustert (ca. 240 versch. Qual. u. 2000 versch. Farben, Dessins ꝛc.) versendet roben- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Depôt **G. Henneberg** (K. und. K. Hoflief.), **Zürich.** Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

Barnum părintele reclamei,

care după cum este cunoscutŭ nu de multŭ a muritŭ ca milionarŭ, fórte adeseorĭ dicea, că bogăţia şi renumele sĕu are a mulţămi reclamei originale. Devisa lui:

„Calea spre bogăţiă trece prin cerneala de tiparŭ“

ar trebui sĕ fiă luată în consideraţiune de către lumea comercială de astădĭ, şi cu deosebire cei din Austro-Ungaria ar trebui sĕ fiĕ activĭ pentru respândirea pe calea de reclamă a articulilor de industriă.

Mijlocirea anunciurilorŭ pentru tóte jurnalele şi călindarele din lume îngrijeşte biroulŭ de anunciurĭ cu bunŭ renume în ţéră şi în străinătate a lui

I. Danneberg,
Wien I., Kumpfgasse 7.
Telephon 4022.

Representantulŭ generalŭ alŭ celorŭ mai principale broşurĭ pentru mersulŭ trenurilorŭ din Europa precum: Conducteur, Livret Chaix.

Unica regiă de anunciurĭ a broşurei vestite în tótă lumea „Hendschel's Telegraf für Oesterr. Ungarn, Holland, Schweiz und Italien.“

Check şi Clearing-Conto Nr. 807,074, k. k. Postsparcassa.

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în tutungeria I. Gross, şi în librăria Nicolae Ciurcu.

O singură încercare va convinge pe fiă-care, că

este în adevĕrŭ celŭ mai escelentŭ în contra insectelorŭ,

fiind-că — nu mai e unŭ alŭ doilea mijlocŭ ca acesta — cu o putere şi o iuţélă de necredutŭ stĕrpesce cu totulŭ „orĭ-ce“ insecte.

Cea mai bună întrebuinţare se face prin împroşcare cu unŭ „Zacherlin-Sparer“ suprapusŭ.

Nu trebue sĕ se confunde Zacherlinulŭ cu obicĭnuitulŭ prafŭ de insecte, fiind-că Zacherlinulŭ este o specialitate propriă, care nu esistă nicăirĭ, decâtŭ în

sticle pecetluite cu numele I. ZACHERL.

Cine cere aşaderă Zacherlin, şi va căpĕta în locŭ de acesta unŭ prafŭ în cutii de cartonŭ, acela de bună sémă va fi înşelatŭ.—Veritabilŭ

Se află de vêndare în **Braşovŭ** *la Domnii:*

I. L. & A. Hesshaimer.	Iulius Müller	Emil Jekelius, farmacia
Heinrich Zintz.	Karl Schuster	I. Roth, farmacia.
Dimitrie Eremia Nepoţii.	Teutsch & Tartler	Heinrich G. Obert, farmacia.
Emill Porr.	N. Grădinar	Ioh. Lerchenfeld
Karl Harth	Ed. Kugler, farmacia	Samuel Mark.
Karl Irk	Karl Töpfner	Heinrich Wagner.
Franz Kellemen, farmacia.	Iulius Hornung, farmacia.	

In **Făgăraşŭ** la Domnii:

Rich. Gleim, farmacia	I. Iarosch	Gr. Schenk
M. A. Gräser „	Heinrich Schul	Ios. Hammer.

In **Cohalmŭ** la Domnii Ernst Wolff, Sam. Nagelschmidts Erben.
In **Şercaia** „ „ F. Schnell.

Mai departe se află deposite de „Zacherlin“ veritabilŭ în tote locurile acolo, unde se află afişate placate.

Ajutorŭ grabnicŭ şi sigurŭ

pentru

SUFERINŢE DE STOMACHŬ ŞI URMĂRILE ACESTORA!!

Mijloculŭ celŭ mai bunŭ şi eficace pentru mănţinerea sănătăţii, curăţirea sucurilorŭ precum şi a sângelui şi pentru promovarea unei mistuirĭ bune este deja pretutindenea cunoscutulŭ şi plăcutulŭ

„Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.

Acestŭ balsamŭ preparatŭ cu îngrijire din **erburile alpine cele mai bune şi tămăduitóre** sĕ dovedesce ca fórte folositorŭ în contra tuturorŭ **greutăţilorŭ de mistuire cârcei de stomachŭ, lipsa de apetitŭ, rîgăelei, congestiunilorŭ, haemorhoidelorŭ** etc. etc. In urma eficacităţii sale a devenitŭ acestŭ balsamŭ acum unŭ sigurŭ şi doveditŭ **medicamentŭ de casă poporalŭ.**

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.

Mii de scrisorĭ de recunoscinţă stau la disposiţiă!

FIŢĬ ATENŢĬ!!!

Spre a evita înşelătorii, facŭ pe fiecine atentŭ, că fiecare sticlă cu **Dr. Rosa's Lebens-Balsam,** care singurŭ numai de mine este preparatŭ după receta originală, este învĕlită în hârtiă grósă albastră, care pórtă în lungulŭ ei înscripţia: Dr. Rosa's Lebens-Balsam din farmacia „zum schwarzen Adler“, B. Fragner, Prag, 205—3“ în limba germană, boemă. ungară şi franceză, şi carĭ suntŭ provĕdute cu alăturata marcă a fabricei luată sub scutulŭ legalŭ.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

Veritabilŭ sĕ póte procura numai în

Depositulŭ principalŭ alŭ producĕtorului

B. Fragner,

Farmacia „Zum schwarzen Adler“
Prag 205—3.

In Budapesta: la farmacia I. von Török.

Tóte farmaciile din **Braşovŭ**, precum şi tóte fărmaciile mai marĭ din monarchia Austro-ungară au deposite din acestŭ balsamŭ de viéţă.

Totŭ de acolo se póte avea:

Alifia de casă universală de Praga

(Prager Universal-Haussalbe)

unŭ medicamentŭ sigurŭ şi prin mii de scrisorĭ de mulţămire recunoscutŭ în contra tuturorŭ inflamaţiunilorŭ, rănilorŭ şi umflăturilorŭ.

Acésta se 'ntrebuinţéză cu succesŭ sigurŭ la inflamaţiunĭ. la stagnaţiunea laptelui şi întărirea ţîţelorŭ cu ocasiunea înţĕrcării copilului, la abscese, ulcere, pustule cu puroiu, carbuncule; copturĭ la unghe, la panariţii [ulceraţiunĭ la degete, la întăriturĭ, umflăturĭ, tumórea glandulelorŭ limfatice, lipome etc. — Tóte inflamaţiunile, umflăturĭ, întăriturĭ se vindecă în timpulŭ celŭ mai scurtŭ; la casurĭ însĕ, unde s'a formatŭ deja puroiu absórbe buba şi o vindecă în timpulŭ celŭ mai scurtŭ fără durerĭ.

In cutióre à 25 şi 35 cr.

FIŢĬ ATENŢĬ!

De órcce alifia de casă universală de Praga sĕ imitéză fórte desŭ, facŭ pe fiecine atentŭ, ca singurŭ numai la mine se prepareză după receta originală. Acésta este numai atuncĭ veritabilă, décă cutiórele din metalŭ galbinŭ, în carĭ se pune, suntŭ înfăşurate în hârtiă roşiă pe care s'află tipărîtă în 9 limbĭ esplicaţiunea cum sĕ se întrebuinţeze. împachetate şi în cartóne vinete — carĭ suntŭ provĕdute cu marca fabricei de mai susŭ.

Balsamŭ pentru audŭ.

(Gehör-Balsam)

Celŭ mái probatŭ şi prin multe încercărĭ celŭ mai temeinicŭ medicamentŭ pentru vindecarea audului greu si spre redobêndirea audului perdutŭ. **1 Flacon 1 fl.**

603,26—4

Serviciulŭ de studii şi construcţiunĭ: căi ferate şosele şi podurĭ alŭ ministerului lucrărilorŭ publice din România face cunoscutŭ, că are necesitate de

Ingineri

eşiţi cu diplome séu certificate din unele din şcólele technice: Viena, Berlinŭ, Parisŭ, Bruxelles, Gand, Zürich etc. şi sĕ fiă de naţionalitate Românĭ séu celŭ puţinŭ sĕ cunóscă limba română.

Amatorii de a fi angagiaţi pe unulŭ, doi séu mai mulţĭ anĭ, suntŭ rugaţĭ a trimite serviciului în Bucurescĭ, Strada Minerva nr. 16 propunerile cu o copiă legală după diplomă séu certificate, cu indicaţiunea naţionalităţii, etăţii, timpului servitŭ şi anume la ce lucrărĭ.

CONCURSŬ.

Pentru ocuparea postului de conducĕtorŭ specialistŭ în ale comerciului la „Reuniunea de consumŭ din Blaşiu“ împreunatŭ cu unŭ salariu anualŭ de 1000 fl. v. a. pentru anulŭ primŭ şi % provĕdute în statutele Reuniunei se escrie prin acésta concursŭ.

Competenţii pentru acestŭ postŭ au de a'şĭ aşterne subscrisului consiliu administrativŭ pănă în *1 Septemvre st. n. ă. c.* petiţiunile lorŭ provĕdute cu următórele documente:

a) Estrasŭ matricularŭ de botezŭ;
b) Testimoniu despre pregătirea, cualificaţiunea şi pracsa comercială;
c) Adeverinţă, că posede o cauţiune celŭ puţinŭ de 2000 fl. v. a. în banĭ gata, hârtii de valóre, realităţĭ séu în garanţe;
d) Adeverinţă, că e de naţionalitate românŭ séu celŭ puţinŭ cunósce deplinŭ limba română în vorbire şi scriere.

Concursele suntŭ de a se scrie cu mâna propriă.

Petiţiunile comercianţilorŭ cridaţĭ şi a acelorŭ, carĭ din causa datoriilorŭ lorŭ nu potŭ întreprinde nimicŭ, nu se vorŭ considera.

Blaşiu în 7 Iulie 1891.

Consiliulŭ administrativŭ alŭ „Reuniunei de consumŭ din Blaşiu“.

624,3—3

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ